Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:
1818 W. 22nd St.
Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

OFFICIAL ORGAN

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATH. UNION

APPLICATION FOR SECOND CLASS MATTER APPLIED FOR

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:
1818 W. 22nd St.
Chicago, Ill.

No. 3. Štev. 3. **Chicago, Ill., 27. januarja (January) 1915** **Leto 1. Volume 1.**

V pojasnilo.

Ker so nekateri uradniki krajevnih društev, tako tudi nekateri člani naše Jednote še vedno na nejasnem glede plačevanja naročnine "Glasila K. S. K. Jednote", dobiva tajništvo Jednote in upravništvo našega lista od raznih strani tozadevna vprašanja in informacije.

Zadnje dni je došlo upravništvu "Glasila K. S. K. Jednote" celo nekaj pisem z denarnimi zneski katere so poslali člani naše Jednote za naročnino "Glasila". Vse te denarne nakaznice smo dotičnikom vrnili.

Oziraje se na sklep zadnje konvencije K. S. K. J. v Milwaukee, Wis. in na naša nova Jednotina pravila, naznanjamo na tem mestu, da se vzdržuje Jednotino glasilo iz upravnega ali stroškovnega sklada Jednote. Tozadevna določba pravil v členu XXVII. "Jednotino Glasilo" točka 175 na strani 76 se glasi sledeče: "Jednotino glasilo se vzdržuje iz upravnega ali stroškinega sklada. Redni letni asesment za ta sklad K. S. K. J. znaša $1.20 za člana ali članice. **PRI TEM ZNESKU JE PA VPOŠTETA TUDI CELOLETNA NAROČNINA ZA "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", KI ZNAŠA 60c. V ta sklad se plačuje mesečno 10c Naročnina za nečlane znaša $1 za inozemstvo pa $1.50.**

Dodatno k temu je označena pod točko 178 na strani 79 pr "OPOMBI"' ravnoista določba in sicer: "Iz upravnega, ali stroškinega sklada se vzdržuje tud Jednotino glasilo **KATERO DOBIVA VSAK ČLAN IN ČLANICA.**

In oziraje se tudi na člen XLI naših Jednotinih pravil na strani 83 pod naslovom: **"STROŠKOVNI ALI UPRAVNI SKLAD,"** najdemo pod točko 25 sledeče: "Vsak član in članica plačuje **"REDNO VSAK MESEC PO 10 CENTOV v ta sklad. IZ STROŠKOVNEGA ALI UPRAVNEGA SKLADA SE VZDRŽUJE TUDI JEDNOTINO GLASILO.**

Dovolj jasno je torej povedano, **DA PLAČUJE VSAK ČLAN IN ČLANICA REDNO VSAK MESEC PRI ASESMENTU 5c (PET CENTOV) ZA NAROČNINO GLASILA, ALI 60c NA LETO,** za kar bo dobil 52 številk "Glasila" na leto, kojega je tudi sam lastnik. Jednota obstoja iz članov in članic, — in izdaja svoje lastno "Glasilo," torej je vsak član in članica te Jednote nedvomno lastnik tega lista.

Ker nas je ogromna in nad 12.000 broječa množica naročnikov skupaj, lahko torej upamo, da bodemo shajali **S TAKO NIZKO LETNO NAROČNINO 60c, ZA KATERO BI MORALI PO STAREM NAČINU PLAČEVATI $2.00.** Torej smo več kot za 300% **NA BOLJŠEM!** Posamezna številka stane povprečno za člana ali članico samo 1.15 centa.

ZA 4 številke "Glasila" plača vsak član ali članica mesečno samo 5c. Za ta "bore" mesečni "nikelj" gotovo ne bode nikomur žal! Prihrani si ga lahko, če skadi tekom meseca samo eno smodko manj, ali če ne spije v dobrobit Jednote še ene čaše piva več na mesec. —

Cenjeni sobratje in sosestre K. S. K. J. — Poglejmo n. pr. druge slovenske in ameriške podporne organizacije, kako lepo napredujejo s svojim lastnim "Glasilom." — "Glasilo" vsake podp. organizacije je najboljši pospeševalec za razvoj iste, ker je tak neodvisen, oziroma lastnina celega članstva, zavzemajoč načela in dobrobit Jednote. — Ako hočete biti torej dobri člani naše Jednote", morate pridno čitati "Glasilo K. S. K. Jednote"' in ga podpirati vsestransko, SAJ VAM ŽELI VSEM SKUPAJ LE DOBRO. — "Glasilo K. S. K. Jednote" je bilo vstanovljeno v svrho napredka Jednote. Ako bode s tem, ali na ta način naša sl. K. S. Jednota napredovala, BOSTE TE KORISTI DELEŽNI TUDI VI VSI ČLANI IN ČLANICE!

Jednota ne dela záse kakega dobička, temuč za VSE SKUPAJ ker moramo delovati: "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

Da pa bode zamogel doseči naš list svoj cilj, apeliramo še enkrat tem potom na vsakega posameznega člana in članico: Čitajte ga vestno, širite ga in lepšajte ga z lepimi dopisi, razpravami in članki. —

Glavni odbor K. S. J. je določil na svojem zadnjem sestanku, da se naj plača sotrudnikom nekaj nagrade za primerne in lepe članke, ki bodo v spopudo celemu članstvu. Na noge torej dopisniki in prijatelji naše K. S. K. J. Svote nagrad se priobčijo v kratkem. "GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Lokalne vesti.

— Da navzlic slabim časom naša chikaška naselbina dobro napreduje, je opaziti osobito sedaj v predpustnem času. Predzadnjo nedeljo je bilo oklicanih v naši slovenski cerkvi kar 14 parov.

Minulo nedeljo je zvezal v sv. zakon naš domači župnik Rev. A. Sojar sledeče pare:

Frank Tomažič rodom iz Prema na Notranjskem in gdč. Marijo Banič, doma iz fare Leskovec na Dolenjskem. Ženin biva v Gary, Ind., nevesta je pa sestra znanega trgovca Baniča v Chicagu.

Dalje so bili poročeni označeni dan še sledeči pari, vsi iz našega mesta: Rojak Martin Pičman, rodom iz Stare Loke, in gdč. Fany Kokalj iz Ihana pri Domžalah.

Josip Zakošek, doma iz Cerkelj in gdč. Uršula Gradiščar, rodom iz Vautevasi pri Novem mestu.

Josip Sintič, doma od sv. Križa pri Kostanjevci in gdč. Josipina Zulič, doma od ravnotam.

Josip Krapač, ogrski Slovenec in gdč. Katarina Kocet, doma iz Černovcev, županija Zala, na Ogrskem.

Vsem parom kličemo: Obilno sreče blagoslova božjega v novem stanu.

— **Petletnica S. S. M. P. D. Danica.** Zadnjo soboto dne 23. januarja je praznovalo chikaško Mladeniško Samostojno Slovensko Podporno Društvo "Danica" petletnico svojega obstanka. V ta namen je priredilo banket v ožjem smislu namreč za člane in njih rodbine ter je povabilo tudi nekaj prijateljev društva. Med raznimi govori omenjamo govor ustanovitelja in večletnega predsednika G. Franka Mravlje, kteri je na kratko orisal zgodovino in delovanje društva v preteklosti. Pokazal je napredek glede članstva kakor tudi napredek v blagajni. Društvo, katero uživa vsestranske simpatije, šteje danes 88 članov in ima v blagajni do $1200. — Priredilo je več težkih iger in delovalo ne samo na društvenem ampak tudi na kulturnem polji.

Banket je bil prav dobro obiskan. Če omenjamo, da je društvo fantovsko, potem mi lahko vrjamete, da se je plesalo navdušeno in vztrajno do malih ur.

Mlademu društvu želimo, da nadaljuje po začrtani poti svoje delovanje, da bi ob desetletici izkazalo potrojno število članstva in petkrat toliko blagajno.—Poročevalec.

— Kakor se nam iz Sheboygana, Wis., poroča, je Rev. Jakob Černe, duh. vodja K. S. K. J. zopet okreval. Zdravje se mu je toliko povrnilo, da je v nedeljo 24. jan. zopet opravljal svojo službo.

Rev. Černeta je mučila 7 tednov vročinska bolezen. To ga je oviralo, da se ni mogel vdeležiti zadnjega zborovanja gl. odbornikov K. S. K. J. v Jolietu.

— Narodna Zveza Poljakov v Chicagu je započela slednji čas živahno agitacijo za podporo svojih bednih sobratov v Evropi. Znano je, da so za Belgijci Poljaki vsled vojske najbolj prizadeti. Odbor gorioznačene zveze je sklenil nabrati za bedne sobrate in prizadete družine $100,000 samo v našem mestu. V to svrho je pobiralo milodare minulo soboto in nedeljo 4800 brhkih Poljakinj po vogalih in cestah. Kakor se čuje, so nabrali v to svrho nad $100.000 podpore.

— Društvo sv. Štefana št. 1. K. S. K. J. v Chicagu se pripravlja marljivo na svojo redno letno veselico, katera se vrši na pustno nedeljo, dne 14. febr. t. l. v "Češki dvorani," 19 cesta in Leavitt St. Pričetek veselice ob 2 uri popoldne. Vstopnina znaša za osebo 25c. Za dobro postrežbo in vsestransko zabavo bode preskrbljeno. Rojaki in rojakinje, vdeležite se te veselice v obilnem številu!

Ameriške vesti.

Avstro-Ogrska na panamski razstavi.

New York, N. Y. — Thomas M. Moore, generalni komisar Panama-Pacific razstave je dobil od avstrijske vlade naznanilo, da se bode Avstro-Ogrska navzlic vojske tudi vdeležila te razstave. Avstro-Ogrska se je odločila za to, ko se je zvedelo, da se boste vdeležili te svetovne razstave tudi Francija in Belgija. Dosedaj se je za vdeležbo prijavilo že 48 inozemskih držav.

Nesreča na morju.

Baltimore, Md. — Dne 22. t. m. je zgorel v Chesapeake zalivu potniški parnik "Maryland," last Pennsylvania železnice. Na parniku se je nahajalo 108 potnikov z moštvom vred, od kojih se je še pravočasno rešilo 96; 12 oseb je pa utonilo.

Ceneje mleko.

Milwaukee, Wis. — Znana Gridley Dairy Co. v Milwaukee, Wis. katera preskrbuje 30.000 družinam potrebno mleko bode s prvim februarjem letos znižala ceno mleka za 1c pri kvartu. Zanaprej bode veljal kvart mleka samo 6c.

Defravdacija.

St. Joseph, Mo. — Tukaj je velika porota obsodila bivšega mestnega blagajnika George H. Wyatta ker je poneveril iz blagajne $26.322. — Obsodba se glasi na 3 leta ječe. Prihodnji mesec pride pred sodišče še njegov tovariš H. Osborn, ker mu je pri defravdaciji pomagal.

Čuden slučaj.

Lexington, Ky. — Na domu 99letnega farmerja Robert Bates se je te dni zglasila štorklja. Postrani oče je zelo ponosen na svojega 16. novorojčenka — sina. Bates se je šele nedavno poročil, ko mu je prva žena umrla in zapustila 15 otrok.

John D. Rockefeller ml. pred komisijo.

New York, N. Y., 25. jan. — Znani multimilijonar John D. Rockefeller ml, je stal danes pred zvezino trgovsko komisijo, kjer se je moral zagovarjati glede štrajka v Coloradi. Komisija ga je tudi zaslišala v drugih zadevah, tikajočih se delavskih plač in razmer pri njegovem ogromnem podjetju.

Izvoz blaga za vojsko.

Kakor so izvedenci izračunali, so naredile Zedinjene države od početka evropske vojske do 1. januarja letos za pol bilijona dolarjev več prometa. Ta znesek se računa vsled izvoza raznega blaga v vojskujoče se države. Provijanta ali živeža se je izvozilo za $197,000.000; železa in jekla za $41,000.000; bakra in drugih železnih izdelkov za $16,000.000, bombaža za $16,000.000; sladkorja za $17,000.500; mesnine za $64,000.000; usnjarskih izdelkov za $33,50.000.

Meseca novembra 1914 se je poslalo iz Zedinjenih držav za $1,231.325 vrednosti patron ali nabojev. Ravno isti mesec so kupile tukaj razne zunanje države 28,071 konj, za kar so plačale $5,034.313. Povprečna cena za enega konja je bila od $153.00 do $179.

Aretacija šerifov.

Roosevelt, N. J. — Vsled zadnjih štrajkarskih nemirov je bilo te dni 28 šerifov aretovanih, ker so obtoženi uboja. Označeni šerifi so zadnji torek streljali v večjo množico stavkarjev, ter so ubili dva delavca, poleg tega je bilo tudi nevarno ranjenih vec drugih stavkarjev. Okrajni pravnik Ed. Florance bode postopal napram obtožencem zelo strogo, ker se je dokazalo, da so bile vse žrtve po nedolžnem ustreljene.

Dober plen.

Baltimore, Md. — Zvezni detektivi so tukaj aretovali Geo. W. Thomasa in še dva druga njegova tovariša vsled prodaje opija. Aretovanci so bili uslužbeni na parniku Vedamore. Vsega skupaj je vlada zaplenila 150 funtov opija v vrednosti $25.000.

Oblasti so tudi za petami glavni voditeljici "Opium Ring-a" Mrs. Sophie Ghee, katera stanuje v New Yorku. Kazen za tihotapstvo opija znaša 2 let ječe, $5000.— denarne globe ali oboje.

Pogumen ženin.

V mestu Towanda, Pa,, se je 23. t. m. oženil 30letni Percy Davidson s svojo izvoljenko Grace Sweetland.

Ker ni imel ženin dovolj denarja za potrebne stroške pri poroki je zastavil svojo zimsko suknjo za par dolarjev, kar mu je primoglo do zaželjenega zakona.

V prilog paketne pošte.

Washington, D. C. — Generalni poštar Burleson je določil, da se zgradi v Denver, Colo., in drugih večjih mestih posebna skladišča za shrambo poštnih zavitkov razne vsebine. Ta skladišča bodo opremljena tudi z ledenicami, kjer se bo lahko hranilo živila, namenjena kretom pošte v razne kraje.

Oproščena morilka.

Minulo soboto je bila oproščena pred veliko poroto v Chicagu Poljakinja Marija Kozicki, obtožena umora svojega moža. Označena Poljakinja je ustrelila svojega moža v silobranu.

Rev. Št. Furdek umrl.

Dne 11. januarja 1915. je umrl v Cleveland, Ohio, občeznani Rev. Št. Furdek, slovaški prvak v Ameriki. Pokojnik je bil ustanovitelj Katoliške Slovaške Jednote; nekaj časa je urejeval tudi Glasilo te Jednote. Bil je znan pisatelj in najboljši prijatelj slovaškega naroda v Aeriki. Slovaški list "Jednota" je prinesel o pokojniku z dne 20. t. m. lep članak v katerem navaja vse zasluge blagega slovaškega narodnjaka. Blag mu spomin!

Inozemske vesti.

Evropska vojska

Vpor vsled draginje.

London, Angliia. — Iz Rima poročajo semkaj, da je nastala po raznih večjih mestih Avstro-Ogrske monarhije ljudska ustaja vsled neznosne draginje živil. Tako je razkačena ljudska množica napadla palačo hrvaškega bana. Ban je bil pri tem opasno ranjen. Palačo so pa potem razgrajalci baje zažgali.

Premirje.

Petrograd, Rusija. — Ker se ruske čete v Bukovini vedno bolj pomikajo proti ogrski zemlji, in ker so bili Turki v Transkaukaziji že večkrat od Rusov tepeni, se je pričelo delovati med Avstro-Ogrsko in Turčijo za premirje.

Med generalnim turškim štabom se je minule dni spuntalo več častnikov, kar je povzročilo, da je dal Envir paša vse prizadete pomoriti.

Velikega pomena je tudi zadnji obisk avstrijskega prestolonaslednika v Berlinu, kjer se je po naročilu avstrijskega vladarja posvetoval z nemškim cesarjem. Kakor se govori, se je pri tem oziralo tudi na veliko slovansko propagando v Avstriji. Avstrija se je obrnila do Nemčije za pomoč.

Turčija za mir.

Prestolonaslednik princ Jusuff Edin je prevzel pokroviteljstvo Otomanske družbe, katera ima v prvi vrsti namen za dosego miru.

V višjih dvornih krogih kakor tudi med ljudstvom se je pojavilo veliko protigermansko gibanje. Ker so prevarani Turki šele sedaj spoznali nakane Nemcev, je turški paša odslovil več višjih častnikov iz Nemčije, kateri so bili dodeljeni turški armadi. Dne 24. jan. je razjarjeno ljudstvo v Carigradu napadlo znanega vojskovodjo, feldmaršala von der Goltza. Pri tem je bil von der Goltz nevarno obstreljen. Med turškimi in nemškimi častniki ni več sloge, kar bode nedvomno povzročilo, da se bode Turčija vdala ali sklenila z Rusijo premirje.

Vspeh Avstrijcev.

Berlin, Nemčija. — Dne 23. januarja je avstrijska artilerija porušila veliko železniško postajo v Chencinu blizu mesta Kielce, na Ruskem Poljskem. V poslopju je bilo skritih več ruskih vojakov, kateri so bili vsi usmrčeni vsled avstrijskih topničarskih strelov.

Avstrijska artilerija, katera se pomika dalje ob reki Nida, južnozapadno od mesta Kielce dela zelo uspešno.

Iz francoskega taborišča.

Pariz, Francija. — O vspehu in delovanju francoskih čet poročajo uradni listi sledeče: "Vsled slabega vremena niso imele naše infanterijske čete zadnje dni dovolj vspeha; vendar so pridobile 100 jardov ozemlja v okolici mesta Lombardzyde.

Med Ypress, Arrasom, Albertom, Roye in Soissons so se vršili veliki spopadi med artilerijo, kar povzročilo, da smo pridobili zopet nekaj važnih strategičnih toč. Mesto Berry au Bac so Nemci bombardirali.

Blizu mesta Beausejour so naše čete zapodile sovražnika iz svojih postojank.

Velika pomorska bitka.

London, Anglija. — Nepopisno je veselje ljudstva vsled velike zmage pri pomorski bitki v Severnem morju, kjer se je naša mornarica dne 24. tm. tako častno držala.

Ko je admiral Beattijeva flotila patrulirala nedaleč od sovražnika, je naletela na 4 velike nemške križarke, in več drugih manjših bojnih ladij. Sovražnik se je angleškega vojnega brodovja tako prestrašil, da se je spustil v beg. Angleške križarke "Lion" "Tiger," "Princess Royal" in "New Zeeland" so mu pa sledile z neprestanimi streli. Bilo je 24. jan. ob 9:30 dop., ko je zadela velika krogla nemško križarko "Bluecher", da se je ob 1 uri popoldne potopila. Križarke Derfflinger, Seydlitz in Moltke so pa težko poškodovane.

Na križarki "Bluecher", ki je zavzemala 15.000 ton, je bilo 885 moštva ali vojakov; od teh se je rešilo na angleške bojne ladje samo 125 mož, vsi drugi so se potopili.

To bitko pripisujejo največjim za časa zadnjih pomorskih bitk, kajti nemška križarka 'Bluecher' je bila največja bojna ladja na svetu.

Ogromno posojilo.

Pariz, Francija. — Tukaj se višjo posvetovanja in pogajanja med francosko in angleško vlado za nabavo novega ogromnega posojila v znesku 15 milijard frankov ali tri milijarde dolarjev. Denar se bode rabilo za nadaljevanje vojske.

Iz delavskega sveta.

Stavka mizarjev.

Te dni so se vršila v Chicagu posvetovanja upravnih odbornikov mizarske unije iz države Ill., katera šteje nad 15.000 organiziranih članov. Zadeva se je nanašala na obnovitev ali podaljšanje nove plačilne lestvice, ki poteče letos 1. aprila. Mizarji zahtevajo namreč 5c povišanja plače na uro; dosedaj so dobivali 65c na uro. Poleg tega zahteva unija, naj vlada prepove izvoz in prodajo raznih izdelkov, narejenih po kaznilnicah.

Ker spada k tej organizaciji tudi nad 6000 tesarjev in stavbinskih delavcev, se bode moralo z gradbo hiš v našem mestu za nekaj časa prekiniti. Gospodarji so namreč zavrgli vse zahteve mizarjev, tako da se bode pričela tukaj nedvomno dne 1. aprila letos velika stavka mizarjev. Gotovo bode vsled tega tudi več naših slovenskih mizarjev prizadetih, kojih je tukaj lepo število. Želeti bi le bilo, da se ugodi željam delavcev!

Dobro znamenje.

Gary, Ind. — Kakor se poroča, se bode pričelo zopet tukaj z delom dne 8. feb. Velika železolivarna znane Illinois Steel Co., ki je počivala zadnje 3 mesece bode rabila tedaj 4500 delavcev. Šedaj se dela že predpriprave po raznih tovarniških poslopjih. Poleg tega se bo tudi otvorilo zopet 70 "koksovih" peči in 4 plavže.

Družba bode jemala le stare delavce zopet nazaj.

Ko se bode meseca februarja pričelo delo zopet s polno paro, bodo zaposlenih skupaj 4500 mož.

East St. Louis, Ill. — Predsednik Commonwealth Steel Co. poroča, da namerava ta družba v kratkem času najeti 3000 delavcev ker se bode z delom zopet pričelo. Dosedaj je bilo v tovarnah te družbe samo 750 zaposlenih. Tudi po drugih tovarnah je postalo zadnje dni glede dela bolj živahno.

Vera in veselje. — Že v prvih krščanskih stoletjih je bil splošno razširjen predsodek, da je življenje kristjanov pusto in žalostno. Da pa to ni res, ve vsak, ki je kdaj občeval z resnično vernimi prešinjenimi kristjani. Nikjer ne najdeš toliko prijaznosti, postrežljivosti, odkritega veselja in prisrčnosti, kakor med pravimi kristjani.

Vsaka vestnost, zlasti pa vestnost v izpolnjevanju verskih dolžnosti, rodi tiho zadovoljnost in veselost. Avstrijski diplomat grof Aleksander Hübler (roj. 1811., umrl 1892.) je veliko potoval, celo okoli sveta. Bil je dober poznavalec ljudi in trdi, da dobe pokristjanjeni Kitajci kar drug izraz na obrazu — nekaj veselega in zaupnega, ki jih takoj prvi hip loči od njihovih sicer čemernih in nezaupnih rojakov.

Kdó pa tudi ima toliko zmisla za veselje kakor katoliška Cerkev? Kod išče moderni človek dandanes veselja?— Po gostilnah, hotelih, gledališčih in še po drugih lokalih, ki jih pa rajši ne imenujemo. Vse to veselje je samo umetno razdraženje živcev, ki mine, ko neha dotični vpliv. Polegtega je večinoma zdravju škodljivo in drago. Revni delavec si ga ne more privoščiti, ko bi tudi hotel.—Cerkev pa nudi neskaljeno in trajno veselje vsem ljudem brez razlike in brezplačno.

Nemška pisateljica Elizabeta Gnauck-Kühne piše v tem oziru: "Kdo razume ubogo delavko in kdo se briga za njen blagor? Rečem naravnost: prva med vsemi, ki zanjo kaj store, je katoliška Cerkev.—Ko vabi vernike k slovesni službi božji, se ozaljša kakor ljubeča mati, da bi bila svojim otrokom lepa. Ako se oklene delavka roke te matere, tedaj dobi vsaj enkrat v tednu blagodejen vtis nečesa vzvišenega ,ima vsaj eno veselo uro. Od prahu, ropota in nesnage izmučeni čuti se ji odpočijejo in se ji požive. Med vsakdanjimi skrbmi begajoča duša se ji vrne domov → k Bogu. Svet je delavko izločil od vsega, kar je lepega v naravi in umetnosti. Edino katoliška Cerkev se krasi tudi zanjo, preveva tudi njeno revno, mrzlo in trudapolno življenje z dihom lepote in neskončne poezije. Ta blagodejni dih človek pač čuti, četudi ga ne more opisati." —Omenimo še, da piše to pisateljica iz lastne bridke skušnje; in torej tem bolj prepričevalno. Rojena l. 1850. kot protestantija, je bila najprej učiteljica in predstojnica nekega vzgojnega zavoda. L. 1888. se je omožila. A že l. 1890. se je njen mož ločil od nje. Bila je vsa zapuščena in zanjo več ni bilo veselja na svetu. Tolažbe je iskala v študiju in tudi več pisala, posebno o socialnem vprašanju žene. Končno je našla mir in veselje, ki odseva iz njenih spisov, l. 1900. ko je prestopila v katoliško Cerkev.

Moderni človek, ki živi v hrumu in šumu in se upijanjuje z raznimi omamami življenja, ne more razumeti tega veselja, ki ga da vera.

Vzvišenost človeka.—Človek se svojim umom in svojo voljo je skrajno vzvišeno bitje vidnega stvarstva. Njegova duša je najsijajnejši odsev Stvarnikove roke, ki je napravila prvega človeka iz ila zemlje. Bog ni ustvaril človeka iz nič, ampak z že ustvarjene prsti a mu je vdihnil neumrjočo dušo. In to je, kar povišuje človeka. Dih božji preveva celo človeštvo, ki zastopa v času večno Modrost, ki bo pričalo o njej vso večnost.

Nekaj velikega in vzvišenega je torej človek. Človeškemu duhu so znane ideje o resničnem in dobrem, o času in večnosti, dasiravno človek tega ne more videti in spoznati se svojimi telesnimi občutki. Nemogoče je, da spozna telesna tvarina nekaj transcedentnega, izvun čutnega spoznanja obstoječega. Zato je treba duha, kakršnega je Bog vdihnil človeškemu telesu.

Res je duševno življenje odvisno od telesnega stanja. Znan je rimski pregovor: "Zdrava duša v zdravem telesu". Tako je hotel Bog, ki nam je pripravil v onostranskem življenju popolno prostost in neodvisnost od vsega časnega in minljivega. Ali bo ta neodvisnost v večnosti v našo srečo ali nesrečo, nas zadosti jasno uči sv. vera.

Dasiravno je notranje življenje zavisno od zunanjega, je vendar velika razlika med obema. Telesno življenje se konča ob naši smrti in se prebudi še le ob sodnjem dnevu našega vstajenja. Duša pa bo živela neprenehoma, kakor živi sedaj.

Je pa še druga razlika, ki je bolj modroslovnega značaja. Znano je, da s časom telesne moči opešajo in včasih popolnoma odpovedo. Z dušo je drugače. V starosti in telesni onemoglosti se zmanjšajo tudi dušne zmožnosti. To pa zato, ker je delovanje duše, kot oživiljajoče sile človeškega telesa, odvisno od telesnih udov, predvsem od možgan. Duša kot duh ne more biti nikdar bolna in ne more izgubiti nobene svoje sile.

Učeni bogoslovec Fr. Schleiermacher pravi: "Duša ima neizčrpljivo moč, ki nikdar ne oslabi in ne opeša, ki svoje sile po delovanju ne obrabi, ki ne izgubi ničesar, ako deluje, in je po svojem delovanju še čistejša, bogatejša in močnejša tako, da se njeno notranje življenje, njene velike in svete misli tudi tedaj ne zmanjšajo, ko oslabijo čuvstva in izgine spomin."

Duša je torej, kar povišuje človeka. In naj se še tako trudijo nasprotniki pravega pojmovanja o človeku, ostane njihov trud brez obresti. Če se moti eden, se ne motijo vsi. Človek ve in je prepričan o svoji vzvišenosti, on čuti, da je rojen za kaj višjega, ne samo za to življenje.

Lepo je izrazil to resnico pesnik Medved v pesni "Ded":

"Pijan od blažene obmane
iz slutenj zida zlati vek
in vzdihom tvojim ne verjame,
da sreča tu je — prazen jek."

JEZA.

Spisal A. K.

Skoro največja in najnavadnejša zavira naše sreče je jeza. Prav kaj malega in neznatnega je zadosti, da se razgreje naša občutljivost in takoj se začnejo zbirati črni oblaki nad glavo. Pri nekaterih je ksreči naglo obdelano: blisk, tresk in grom, — pa spet lepo vreme! Pri drugih pa se jeza počasi zbira in se vleče več dni kakor megla po hribih; potlej se pa svet zakadi, včasih zlepa, še večkrat pa tudi z nevihto. In pod takimi jeze polnimi oblaki ni prijetno vedriti in čakati lepega vremena, tega menda vam ni treba posebej praviti.

Ta grda jeza se posluži res vsake še tako ničeve priložnosti da nam nagaja. Precej zjutraj se mleko za-zajtrk zagrize ali skipi; pozneje se ti črnilo razlije, seveda tja, kjer ga je najmanj treba; opoldne je juha neslana ali pa preslana; preden je malica pri kraju, se ti že ubije kaka posoda; ko se hočeš ob koncu dneva veseliti dobička, se prepričaš, kakor grdo te je ogoljufal kak brezvesten zvijač; in namesto lepih besed, ki so čez dan v navadi: "dobro jutro." dober dan, lahko noč!" moraš slišati kako jako nabrušeno in zbadljivo — znabiti iz ravnotakih ust, iz katerih si je najmanj pričakoval; in polegtega še stoinsto sitnosti, katerih je že ena sama zadosti, da ti v malo trenutkih najbolj "židano" voljo izpremeni v najbolj raskav hodnik in v najpustejšo raševino. — Nekateri jezivci so pa še prav posebno obdarovani s tem slabim darom; vedno se morajo jeziti: kadar je solnce, jih jezi vročina; če je dež, se jezé, da jim škodo dela; če slabo prodajajo, so jezni; če dobro, pa so spet nejevoljni, da niso bolje prodali; če izgubijo pravdo, bi radi same togote črnilo ostrupili vsemm doktorjem, če jo pa dobijo, se zopet jezijo zaradi truda in potov; če ne more tak jezljivec dobiti to posodo, toži, da ni več prijateljstva; če dobi na posodo, je zopet hud, da bo moral vrniti; če je žena slabo oblečena, jo zmerja s ciganko; če jo pa vidi v novi obleki, spet kriči zaradi potrate, ki ga utegne pripraviti še na beraško palico; če je tako srečen. da je našel krono, ga že jezi, da ni našel celega zaklada . . .

O, jeza, to je tisti struj, ki nam razjeda največ veselja, to je tisti gladni črv, ki nam dela največ preglavice, ako ga ne znamo ugonobiti.

Že v starih časih so pogani spoznali, kako nespametna in škodljiva strast je jeza, in njih modrijani so jih mnogokrat svarili. naj se nikari ne vdajo jezi, če hočejo ostati srečni. Kako sramotno bi pač bilo, ko bi nas katoliške kristjane v tej reči neverci prekosili, ko je vendar Jezus tako živo priporočal vsem svojim učencem: "Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen!"

NEKOLIKO ZDRAVIL ZOPER JEZO.

Kako se je treba jeze varovati in kako jo premagovati, so vas že mnogovrstno učili pridigarji in izpovedniki, to vem, da. Nočem tu očitno izpraševati, koliko ste se že poboljšali, ampak k onim verskim sredstvom zoper jezo hočem še nekatero pridejati iz svetne modrosti.

Nekateri so že rekli, da bi bilo bolje, ko bi sploh ne bilo jeze na svetu. Jaz pa pravim: naj le še ostane med nami; kajti mnogokrat bi jo težko pogrešali. Kdo bi pa neubogljive paglavce strahoval in v red deval? O, sveta in modra jeza naj še ostane, saj jo je Bog ustvaril — le prazno in nezmerno sploh vsako grešno jezo moramo pa precej zadušiti, kakor hitro se pokaže.

Jaz svetujem tako-le: Če se da to, kar nas jezi, še prenarediti, vrzimo jezo na stran, in brž si popravimo, kar nam ni všeč; če je pa vzrok naše jeze tak, da se ne da premakniti in odstraniti, tedaj se pa lottimo jeze same, — pa ne ne lahkotno, kakor z rokavicami, temveč trdo in zares jo zagrabimo, kakor z razbeljenimi kleščami, da je bode pri tej priči konec, kajti za vsak trenutek bi bilo škoda. To se pravi: jezo premagati, nekateri rečejo: jezo pogoltniti, — požreti! In da se nam vselej gladkeje obnese, obudimo v odločilnem trenutku dober namen, glasno ali pa tihoma, rekoč: "Naj bo za duše v vicah, naj bo za moje grehe, naj mi bo za pokora! — Iz ljubezni do tebe, o Jezus! potrpim, odpustim — daj mi krotko srce!" itd.

Ko smo bili še majhni ter smo se včasih kaj pobili ali zbodli ali spekli in seveda — jokali zraven, so nam mati veleli ob taki priliki vselej rečemo: "Naj bo za verne duše v vicah!" In res smo se potolažili, ko smo tako rekli po materinem nasvetu. Če se pa mali otroci tako premagajo v malih rečeh, zakaj bi se veliki v velikih ne!

Včasih se še lahko privzame čisto naravni pripomoček: da se namreč najbridkejša reč obrne na smešno; saj se da pač pri vsaki reči zaslediti kaka smešna stran.

Posnemajmo modrost zvitega lisjaka. Ezop pripoveduje, da je šel ta rjavi zvijačnik neki dan zobat grozdje. Neizrečno lep grozd zagleda, pa mu je previsok; zastonj se spenja, zastonj se mu sli ne cedé. Kdo se ne bi jezil Pa menite, da je bil lisjak jezen? Kaj še; po vojaški se je zasukal, pa zakrohotal se je, rekoč: "Saj je kislo — to grozdje!"

O. koliko jeze bi si prihranili za našo srečo, ko bi posnemali zvitega lisjaka v enako sitnih položajih usta rajši na smeh obračali kakor na jezo.

Ker je vojska zoper jezo za našo srečo tolikanj važna, naj v pouk in posnemo navedem še nekatere zglede.

Mislimo si n. pr. tak-le slučaj. Ti si greš kupit nov klobuk, ki ti je že več časa močno potreben. Za novi klobuk moraš precej odšteti; kajti klobuki so že tako dragi, pa so v ceni že poskočili, kar so jih začele ničemurne ženske nositi. S tem novim klobukom (starega pustiš kar pri klobučarju) greš prav moško po ulicah: kar potegne hud veter in pri tej priči je tvoj lepi klobuk, ki še ni prav glave navajen, daleč proč od tebe v mehkem blatu; piš ga urno še dalje drvi, ti se zaganjaš za nesrečnim ubežnikom, da se ti vse smeje; pa nesreča navadno ne prihaja sama; neprenehoma pripodi fijakar in — o joj — tvojega klobuka lepota je pod konji in pod kolesom izginila za zmeraj! — Če to ni jeze vredno, potlej se ne ve, kaj bi te še jezilo- — Vendar premagaj se rajši, premagaj se urno — precej! Bolje je enkrat potrpeti, kakor pa dolgo trpeti. Vesel bodi, da ni tvoja glava prišla pod kolo. ampak samo to, kar jo je imelo pokrivati nekaj časa. Če ni cvenka v žepu, pač ne bo drugače, kot nazaj bo treba iti k klobučarju po staro pokrivalo, ki bo moralo že še nekaj časa tako ali tako pričakovati drugega. To ti povem, da jeza ti ne bo kupila novega!

Ono leto, ko je bilo toliko deža, se je neki moj znanec večkrat pritoževal zaradi tega. Nekega jutra se spet ves žalosten obrača proti oknu ter jame zdihovati: "Oh vendar, že spet dež" itd. Jaz mu odgovorim, ker mi ravno drugačne tolažbe ni bilo pri rokah: "Kajne, ko bi dež imel ušesa in lase, to bi ga vi zuhali in zlasali, jeli?" To je pomagalo, da se je mož slad ko zasmejal. Pa res, kaj hočemo dežju, ki ga nimamo kam udariti in za kaj prijeti? Kadar mu Bog veli, takrat pa gre; naša jeza ga ne bo ustavila. Ga pač ni nespametnejšega dela kakor se jeziti nad vremenom.

Pomisli temu podoben slučaj. Ti si se dogovoril s svojimi najboljšimi prijatelji "za jutri na izlet" s pristavkom "če bo lepo vreme." Dolgo si si želel takega dneva, da bi se na deželi, na planinah itd. otresel mestnega prahu pa tudi mestnih sitnosti. Krasno zahaja solnce zvečer, nebo se za njim prijazno žari, obetajoče prijazno jutro. Toda vreme ima tudi svoje muhe in je pogostokrat podobno slabim plačnikom ter obeta, pa ne izpolni. S sladko nado greš spat. Zjutraj se zbudiš, skočiš k oknu — vse nebo zakrito, miren dežek šumlja, pravta, o katerem si izkušen, da ni tako hitro pri kraju. Tako je šla tvoja radostna nada po vodi. Ali ni to, da bi se jezil, da bi . . . Nikar, prijatelj, tvoja jeza ali celo kletev ne bode ujasnila neba! Kar je, to je! . .

Vem, da je to jako sitno; sam sem izkusil. Na potovanju po divni Švici sva bila s prijateljem odmenjena peljati se na sloveči "Rigi." Že sva se prepeljala iz Curiha v Einsiedeln. tam za drugi dan že najela voznika, da naju bo potegnil do podnožja Rigija in potlej spet nazaj. Že doma sva se veselila na dan, ko se bova po "zobati železnici" peljala na toliko višavo, kakor bova opazovala prekrasne snežnike, občudovala švicarsko krasoto itd. Kajti v Švici biti, pa ne na Rigiju, pravijo potniki, je toliko, kakor v Rimu biti, pa ne videti papeža.

A ko zjutraj zbudiva—tako v slast dežuje, kakor bi še nobenkrat ne bilo, povrhtega kažejo začrneli oblaki in goste megle, da imajo še veliko zalogo. — Kaj je storiti? I, nič drugega nego svinčnik vzeti v roko pa izbrisati Rigi iz potnega programa. Jeza gotovo ne bo nadomestila vožnje na goro in ne prelepega razgleda s hriba. Tedaj — hajd veselo naprej! Jeziš se lahko doma brez stroškov — jeli!

Naj omenim še tale dogodek, ki ga pripoveduje pisatelj Zimmermann: "Moj brivec v Hanovru se je nekega dne pripravjal, da me obrije, pa milobno vzdihne: "Grozovito je vroče danes!" — Odgovorim mu: "Vi spravljate nebo v veliko zadrego. Pred nekaj meseci ste mi rekli vsak drugi dan: Grozovito je danes mraz! Ali ne bi bilo bolje, če vreme sprejmete takšno, kakršno je, in ste Bogu enako hvaležni za gorke kot za mrzle dneve?"

Posebno sitno in dražljivo je čakanje in še celo, če je zastonj.

Povabljen si n. pr. na ženitnino ali na novo mašo. Ob taki priliki treba nove lepe obleke; tvoja pa je že tako starikasta in ponošena, da nikakor ni za med svate. Hitro greš k svojemu krojaču. Ta te premeri po dolgosti in po širokosti in na vse plati, kakor je takim stanovska dolžnost. Večkrat mu ponavljaš zatrdilo, kako naj lepo naredi in prav gotovo o pravem času. — Odločeni dan pride, tako vsaj ti je zatrdno obljubil krojač, ki ga prišteval tistim, ki včasih tudi izpolnijo svojo besedo. Čakaš, čakaš, — krojača le ni. Vsakih pet minut greš k oknu in gledaš, kakor bi bile tvoje oči magnet, ki ima v hišo privleči nemarnega krojača. Vse zastonj — krojača ni. Vsak trenutek se obrneš proti uri. Ko bi zdalje prišel, bi se še napravil. Pošlješ deklo do njega. Čez četrt ure prisope z Jobovim izporočilom: "Obleka še ni gotova, pomočnik je imel zaspani ponedeljek — ni bilo mogoče!"

Kaj je storiti? odreči se take vabljivemu veselju? v stare "cape" se obleči, da te bo vse od strani merilo in se ti porogljivo smejalo? Če ne greš, bo tudi zamera. Sitno, jako sitno je to, — posebno če se je vse to pripetilo ničemurnemu gizdalinu: imej pamet in nikdar se ne jezi! Ali hočeš kašo z ognjem pihati in k prvi nesreči pridevati drugo — mučilno jezo?

O drugi priliki si se napravil k izpovedi. Prav rad bi si že olajšal vest; poboljšanje se ti tudi zdi že tako potrebno, ko ne vem kaj. Že ko v cerkev prideš, se ustrašiš; kajti izpovednica tvojega izpovednika je na obeh straneh obložena. Vendar srčnost velja, prisloniš se še ti; počasno se vrsti krajšata; že zdavno znaš vse po vrsti in kakor na vrvici imaš, kar boš povedal; več rožnih vencev si že čakaje zmolil; srce se ti nekoliko olajša — le še eden je pred teboj— zdajle! — Zdajle se izpovednica odpre in izpovednik jo spet zapro rekši, da danes ne utegnejo prav nič več. — Pa ravno pred nosom! dovolj sitno! Pa čakaj — ali se boš jezil! saj imaš že tako veliko število jez na vesti. Pokrižaj se, pa pojdi mirno domu — pripravljen že za prihodnjič.

Slavni cerkveni učenik sv. Efrem Sirski je bil v svoji mladosti zelo jezi vdan. Trdno je sklenil poboljšati se; vse si je prizadejal, da bi postal krotak, zlasti pa je veliko molil in premišljeval Jezusovo trpljenje, kjer se vidi največja krotkost. Res se mu je posrečilo; ko je imel nekega dne poizkušnjo v tem predmetu, jo je slavno prestal. — Nekega dne namreč mu prinese služabnik jedi v lončeni posodi; pa joj! preden na mizo postavil, se mu spotakne in pade, da se mu lončenka razdrobi na drobne kosce, jed pa raztrese po golih tleh. To je bilo toliko kakor glasno vprašanje: Efrem, ali ne boš hud? ali ne boš srdito zavpil nad nerodnežem, da se bo strop potresel? ali ga ne boš . . . Kaj pa svetnik? Prijazno se zasmeje, rekoč: "Le potolažen bodi in nič se ne boj; ker jed noče k meni priti, pojdem pa jaz k jedi" To rekši se vsede poleg črepinj in pobira po tleh raztresene grižljaje! —

Ta je znal jezo mojstrovati, kajne; toda preden hoče, kdo mojster postati, se mora dolgo učiti in vaditi.

Modro je ravnal tisti "Ribničan," ki je peljal zelje. Nesreča je hotela, da se mu je ravno vrh hriba zvrnilo in so se zelnate glave urno razletele na vse strani. Meniš, da je mož klel? — čemu? Smejal se je in rekel: "Zdaj pa zares vem, da ima vsaka glava svojo misel!"

Moj rajni brat Martin — Bog mu daj dobro! — on je bil sicer dobrosrčen mož, pa nesrečen v svojih opravilih; kamor se je obrnil mu je prišlo kaj navzkriž in narobe. Pa malokrat sem ga videl žalostnega ali jeznega. Če je prišla spet nova stiska in nesreča nadenj je nekoliko potožil, pa precej pristavil svoje geslo, ki ga je mnogokrat ponovivši že jako dobro znal napamet: "Le potrpimo, saj trpeti ni greh!" in se je zasmejal z jasnim obrazom!

Naj bo tudi tvoje geslo: Kar se ne da prenarediti, voljno potrpi!

Potrpi, če si prosil za službo, pa jo je dobil dobro "priporočeni" nevednež mesto tebe! Pomisli, kam bi se dejala nevednost, ko ne bi imela svojih pokroviteljev — priporočnikov!

Potrpi, če dobiš "dolg nos", ki bi imel pravzaprav priti na obraz tvojega predstojnika potrpi, če on dobi križ, ki si ga pravzaprav ti zaslužil. To se ne zgodi samo tebi, to se lahko zgodi vsak dan.

Potrpi, če se zlobni jeziki brusijo ob tvoje dobre ime in tvojim najboljšim prizadetjem podtikajo slabe namene; le prendari, da vsak po sebi vatle meri.

Potrpi, če te napuhnjen bogatinček zaničljivo pogleduje čez ramo, čeravno dobro veš, kolik dušni revež je; kaj takega ni jeze vredno, je le smešno.

Potrpi, če slišiš zbadljivo besedo, in pomisli da 'beseda ni konj' — ni vredna tvoje jeze.

Sv. Frančišek Saleški opominja, da naj nas nikar ne razdraži nobena beseda, kajti velik je razloček med čebelnim brenčanjem in njenim pikom. Zelo občutljivo mora biti uho, če ga komar žali z letanjem, in zelo mehka mora biti koža, če meni, da jo piči z brenčanjem.

In tako si lahko se sam našteješ stoinsto reči, katere je treba pretrpeti, ker se ne dajo odstraniti. Če z glavo butaš ob steno, te bo le glava bolela, ali pa se ti bo celo razdrobila, stena pa bo ostala cela!

Koliko bridkostim, ki ti dannadan izpodkopujejo še to mrvo sreče, ki jo imaš, — bi se lahko izognil, ko bi hotel biti ponižen in krotak: "Blagor krotkim, ker zemljo bodo posedli!" Ali slišiš? Cele dežele ali celo vse zemlje ne potrebuješ za zgradbo svoje sreče; a vendar mi lahko verjameš, če te zagotovim na svojo poštenost, da imaš več kakor ves svet, ako si s tem zadovoljen, kar si in kar imaš!

PREVIDNOST PRED OGNJEM.

Večkrat se čita ali sliši o nevarnih posledicah, nastalih vsled nepremišljenega ravnanja z ognjem. V tem oziru so običajno ženske in otroci prizadeti, ker se ne ravnajo previdno pred ognjem. Koliko smrtnih slučajev, hudih opeklin itd. bi se lahko zabranilo, ako bi se ljudje pazili pred ognjem in se držali sledečih navodil:

Nikdar ne vlivaj v peč ali ognjišče petroleja, špiritusa, ali kake druge gorljive tekočine, da bi ž njo prispešil bolj hitro ogenj v peči. Ne prilivaj tudi nikdar v že gorečo svetilko olja ali petroleja, kajti, ako ravnaš pri tem še tako previdno, se ti lahko vname ves petrolej ali nastane razstrelba.

Ne pustite otrok, da bi se igrali preblizu odprte peči. Hranite užigalice na kakem varnem ali skritem prostoru, da ne bodo mogli otroci do njih.

Ne hodite z gorečo svetilko, ali prižgano užigalico v sobo ali kraj, kjer diši po plinu. Ne čistite pri goreči luči ali blizu ognja oblek ali rokavic z bencinom, ali kako drugo gorljivo tekočino.

To so glavna navodila, koje bi morala znati vsaka skrbna gospodinja in se ravnati po njih.

Kako se pa naj pomaga človeku, kojega se je lotil ogenj? Oseba, kateri se je vnela obleka, naj stoji pri miru, ter naj nikar ne beži iz hiše. Z begom se povzroča ognju še večjo moč ali silo, kajti znano je, da je veter in sapa pospeševalec plamena. Ako človek v tem slučaju beži. se mu bode kmalu vnela cela obleka, tako da bode zadobil opekline tudi na obrazu, in rokah. Najbolje je, da se takega človeka ovije v kako močno in veliko cunjo, preprogo, suknjo, odejo, ali kaj sličnega. Valja se naj ga toliko časa po tleh, da se na ta način zaduši ogenj. Ako se primeri slična nesreča na polju, ali na prostem, naj se omeče gorečo osebo s prstjo ali peskom in se jo valja po tleh. Šele zatem naj se nesrečnika polije dobro z vodo, da mu ne pride opeklina do živega. Gotovo je potreba takoj zatem poklicati zdravnika. Ako trpi nesrečnež žejo, naj se mu da gorke pijače, (kavo, mleko ali čaj). Zatem naj se razreže z ostrimi škarjami vso obleko s ponesrečencevega telesa, tako tudi čevlje in nogavice, ako je potreba. Pri tem se ne sme gledati na škodo ali vrednost obleke, kajti življenje človeka je več vredno, kakor pa blago. Jako previdno je treba ravnati pri tem delu na onih mestih, kjer se pozna opeklino. Obleko naj se izreže samo okoli bolečega dela telesa, ne sme se pa potegniti ostanke obleke z rane.

Zatem naj se opečino polije z lanenim, ali laškim oljem, da se na ta način nekoliko zabrani prihod zraka k opeklini; lahko se isto potrese tudi z moko in zatem ovije rano z bato, ali bombažem. Ako je morda v tem slučaju na razpolago kako primerno mazilo, naj se isto vporablja.

Kako smrtonosno uplivajo nekatere opekline na človeka, se je že večkrat pokazalo, da je umrl tak ponesrečenec, ako je imel le nekaj kože opečene. Pri tem se ne vpošteva, če je opeklina segla globoko, temuč se vpošteva samo, kako se je opeklina razširila. Najboljše in najbolj priporočljivo sredstvo v takih slučajih je, da naj se opečenca hitro zavije in pravočasno ustavi razširjajoči se plamen.

Prava dobrodelnost ali usmiljenost ne potrebuje nobene posebne reklame.

• • •

Marsikdo je ponosen, če je govoril resnico, — marsikdo obžaluje, da se je lagal.

• • •

Dosti je mož, ki imajo svoje križe in težave, dasiravno niso — oženjeni.

Dopisi in društvene vesti.

Chicago, Ill.

Cenjeno uredništvo:—

Čital sem prvo številko Vašega lista z velikim veseljem. Osobito se mi dopada Vaše geslo: "Vse za vero, dom in narod!" To Vaše nameravano delovanje mi daje povod, da si ga ne bom samo sam naročil ampak prizadeval si bodem tudi pridobiti še kakega naročnika. Jaz mislim, da bi ne smelo manjkati tako trezno urenega slovenskega lista v nobeni slovenski hiši naše nove domovine. Veseli me tudi to, da bo čitala ta list tako ogromna skupina našega slovenskega naroda.

Bratje Slovenci in Slovenke Naročajmo se torej na naš novi in največji slovenski tednik in ga toplo priporočajmo med našimi rojaki.

Iskrene pozdrave vsem čitateljem širom Amerike!

Frank Omerza.

So. Chicago, Ill.

Dragi mi sobrat urednik:—

Namenil sem se napisati par vrstic o naši slovenski naselbini v So. Chicago, Ill. Ker se o nji tako malo sliši, upam, da ne boste tega dopisa zavrgli. Marsikdo si morda misli, kaj je vzrok temu, da še nismo naznanili v javnosti izida volitve društva Vitezov sv. Florijana št. 44. Zadnja volitev uradnikov se je vršila vsa v lepem redu kakor druga leta; čakali smo le, da izide naše lastno glasilo, v kojem naj se zadeva prijavi.

Uradniki našega društva za tekočo leto so sledeči: Math. Pirnar, predsednik; John Miklič, podpredsednik; Jakob Smrekar, tajnik; Joe Benkovič, zapisnikar; John Kučič, blagajnik; Rudolf Kompare, zastopnik; nadzorni odbor: Martin Vuksinič, Louis Hudoklin in Joe Franko; pobiralca denarja: Ivan Likovič in John Novak; vodja: Frank Gorene; I. Vitez, Anthony Puceli; II. Vitez, Mart. Golobič; Frank Škulj, trobentač; Frank Hočevar, ravnatelj; John Stanko in Anton Anžur, zastavonoše; porotni odbor: Nik Jakovčič, Rudolf Kompare in Martin Golobič.

Tudi so naprošeni vsi vitezi našega društva, da prinese vsakdo svoj naslov in sabljo k društvenemu tajniku. Njegov naslov je: 9520 Ave. "L". Določilo se je namreč, da se morajo dati vse sablje oleršati in prenoviti ,torej naj nihče ne pozabi svoje tozadevne dolžnosti.

Nadalje se vse društvene sobrate in viteze opozarja, da vsakdo izpolnuje svoje društvene dolžnosti, da poravna svoj dolg. Prečitajte in zasledite naša društvena pravila, pa boste videli, kaj se v prvi vrsti od članov zahteva. S tem boste tudi dosti dela prihranili uradnikom društva. Bodite ponosni, da ste člani našega dičnega in močnega društva, ki šteje že 201 članov. Torej držimo se ga, ker nam rado priskoči na pomoč v sili, bolezni ali v slučaju smrti.

Iskrena in lepa zahvala vsem vdeležencem naše zadnje društvene veselice, ki se je vršila na starega leta dan.

Srčen pozdrav vsem članom in članicam našega društva, kakor tudi ostalemu članstvu naše sl. Jednote, uredništvu glasila pa mnogo uspeha pri započetem delu.

Društveni brat.

Burdine, Pa.

Cenjeni sobrat urednik:—

Prosim Vas, da priobčite ta dopis v glasilu naše dične K. S. K. Jednote. Tem potom čestitam K. S. K. Jednoti, kakor tudi gg. delegatom zadnje konvencije, da so se tako lepo zavzeli za pravico članov (ic), kakor Jednote same, da so glasovali za lastno glasilo naše najmočnejše organizacije tu v Zedinjenih državah ameriških in ji s tem pripomogli še do večjega napredka v članstvu, kakor tudi v finančnih zadevah.

Ko sem dobil v roke prvo štev. našega glasila, sem se zelo razveselil, ker sem ga že težko pričakoval. Ne morem drugače, kakor da tem potom izrekam svojo pohvalo o prvi štev. našega "Glasila K. S. K. Jednote". Upamo, da bode ta list korakal po svoji začrtani poti dalje in da se bo držal gesla: 'Vse za vero, dom in narod!", koje si je naša Jednota že pred več leti izbrala. Le tako naprej, g. urednik, in vspeh je nam zagotovljen.

Posebno zanimiva je zgodovina o vstanovitvi naše dične K. S. K. Jednote. V teh zgodovinskih črticah je tudi omenjeno društvo sv. Jožefa kot 11 .društvo, ki se je priklopilo h K. S. K. Jednoti, to je enajsta veja sedaj tako velikega dobrotvornega drevesa. To društvo je bilo vstanovljeno v Glenshaw, Pa., in pozneje je bilo preneseno, oziroma prestavljeno iz Glenshaw, Pa., v tukajšno naselbino po imenu Federal, Pa. In sedaj je vknjiženo v knjigi K. S. K. Jednote v Federal, Pa. Kolikor je meni znano, je bilo vstanovljeno nekako pred 21 leti. Škoda in žal, da nimam na razpolago bolj natačnih podatkov o vstanovitvi tega društva, ki je eno izmed prvih slovenskih podpornih društev v državi Pennsylvania. One, ki so to društvo vstanovili, že namreč krije črna zemlja. Čast in blag spomin jim bodi!

Društvo sv. Jožefa št. 21 K. S. K. Jednote šteje danes 68 moških članov in 40 članic, torej skupaj 108.

Kar se pa tiče finančnih zadev, se ne moremo dosti pohvaliti, ali dobro napredovati, ker imamo vedno dosti bolnikov. Vzrok je tudi, ker so preveč raztreseni po raznih naselbinah, da bolne člane ne moremo dobro nadzorovati po naših uradnikih; nekoliko so pa temu krive tudi sedanje slabe delavske razmere.

Cenjeni člani in članice naše dične organizacije! Prav toplo Vam priporočam naše novo glasilo. Kadar ga dobite v hišo ali roke, prečitajte ga pazno, ker le na ta način se lahko vsak član ali članica lahko dobro informira o društvenih in Jednotinih zadevah. Posebno bi pa morali paziti na uradna poročila društvenih uradov ali krajevnih društev oni člani, ki so na potnih listih, ali so oddaljeni od svojih društev, kamor spadajo in se tore ne morejo redno vsake seje vdeleževati. Sklepi pri društvenih sejah naj bi bili za vsakega člana ali članico velikega pomena, da se lahko po njih ravna. Na to hočem samo opomniti nekatere člane(ice), da se bodo v prihodnje bolj zanimali za društvo in Jednoto, kot so se dosedaj. Tudi onim rojakom kličem, ki še morda niso pri nobeni podporni organizaciji, da bi pridno pristopali k društvom in Jednotam. V tem oziru priporočam našo dično K. S. K. Jednoto, katera sprejema člane (ice) od 16 do 50 leta in se lahko zavaruje vsakdo za svoto, kakor mu ljubo in sicer $250, $500 ali $1000. Oni, ki je že prestopil 45 leto, se zavaruje lahko samo za $250. Naša Jednota plačuje tudi lepo podporo za poškodnino in operacije. Jednota plačuje tudi bolniško podporo; za to se je pa potreba posebej zavarovati, ako hoče kdo dobivati od Jednote podporo, potem ko mu je morda že društvo izplačalo podporo za 6 mesecev iz svoje blagajne.

Omeniti moram še o delavskih razmerah, o katerih se ne moremo nič pohvaliti. Rov, ki ga lastuje "Pitssburgh Coal Co." ,obratuje samo 1 dan, kvečjem 2 do 3 dni na teden. In še takrat ,kadar se dela, se še komaj toliko zasluži, da bi se človek zamogel pošteno preživeti. Pred novim letom so nam obljubovali boljše čase, da bomo delali vsak dan, — pa je sedaj še slabše kot preje. Kedaj se bode ta obljuba uresničila, ne ve nihče, — tako tudi ne jaz.

Konečno želim uredništvu 'Glasila K. S. K. Jednote' veliko uspeha, da bi res delovalo za napredek in procvit naše sl. K. S. K. Jednote.

S sobratskim pozdravom do vsih članov in članic!

John Krek,
tajnik dr. sv. Jožefa št. 21.

Eveleth, Minn.

Cenj. urednik Glasila K. S. K. J.:

Z veseljem sem prejel prvo številko glasila naše dične K. S. K. J. in ker sem pazno prečital prvo in drugo stran, sem sprevidel, da ni niti naša država mrzla Minnesota v njej pozabljena, kakor jo imenujejo; ker pa mislim, da jo je sram s tem imenom, se je malo spokorila v par letih, tako, da je zdaj toplejša (a ne pretopla). Lepo in obširno je opisano o njej, za kaj častitam omenjenim dopisnikom. Ker prvič pošiljam dopis "Glasilu K. S. K. Jednote", zatorej upam, da mi odstopite mal prostoarček in natisnete par vrstic v Glasilu. Zatorej, k stvari!

Ker sprevidim, da rojake zanimajo v prvi vrsti delavske razmere, zatorej tudi jaz pričnem o tem. Žalibog, delavske razmere so jako slabe; dela se s polovično paro, a eni pa skoro ne delajo nič. Obetajo nam boljše čase, a jih le ni; zatorej ne svetujem rojakom sem za delom; ako morda ima kateri preveč cvenka v žepu, pa naj le pride sem, istega lahko potroši. Na društvenem polju smo dobro organizirani, imamo, če se ne motim, 9 podpornih društev, spadajočih k raznim Jednotam in Zvezam ;eno izmed največjih in najbogatejših je dr. sv. Cirila in Metoda št. 59 K. S. K. J., katero šteje nad 220 članov in članic, in ima okoli $1.650 v blagajni, iz katere plačuje bon. podporo redno in točno po 75c na dan za prvih 6 mesecev in drugih 6 mesecev po $10 na mesec. Ker pa je še dosti rojakov. ki ne spadajo k nobenemu društvu,zatorej so uljudno vabljeni vsi oni k pristopu v naše cenjeno društvo in slavno K. S. K. Jednoto, katera je že mnogo solza iz očes izbrisala. Posebno mladeniči, kateri ste še mladi, ne odlašajte, dokler ste mladi, ker kakor Vam je znano, so vse slov. Jednote sprejele plačilno lestvico (National Fraternal Congress Rate) in s tem si odpomorete, ako mladi pristopite, ker čas hiti, tako tudi leta, in s tem si prihranite denar za bodočnost, ako prej pristopite. Ako kdo želi kaj več nasvetov radi pristopa, se naj oglasi pri spodaj podpisanemu ali pri katerem drugem uradniku, ali se naj zglasi pri redni društveni seji, katera se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1:30 uri popoludne v Max Stipetichevi dvorani.

Z rodoljubnim pozdravom ostajem Vaš udani sobrat

Martin Shukle,
Box 541, Eeveleth, Minn.
zastopnik dr .sv. Cirila in Metoda št. 59. K. S. K. J.

Pittsburgh, Pa., 18. jan. 1915.

Društvo "Jezus Dobri Pastir" št. 49 K. S. K. J. je imelo volitev društvenih uradnikov dne 20. decembra 1914 in nekoliko spremembe uradnikov v nedeljo 17. januarja 1915. Odbor za leto 1915 je sledeči: Mihael Markovich, predsednik; Marko Krotec, podpredsednik; Geo. Weselich, 1. tajnik; Josip Weselich, 2. tajnik; Josip Radovič, blagajnik; Štefan Rogina, zastopnik; Josip Vidina, Mihael Stajduhar in Geo. Vidina, nadzorniki; John Troha, obiskovalec bolnikov; Peter Kapele, maršal; Frank Starašinič in John Mrzljak, zastavonosca; Štefan Lukač, vratar.

Kakor se je opazilo na zadnji seji, se člani malo zanimajo za društvene seje; priporočati je, da bi se bratje bolj redno udeleževali sej, kajti čim večja udeležba, tem lepši bo napredek. Ob enem naznanjamo, da je društvo sklenilo, da se pošlje 2 uradnika okoli onih članov, kateri se niso udeležili zadnje seje. Zatorej se prosijo si prizadeti, da povejo našim uradnikom, če nočejo več plačati, da se jih suspenda. Če pogledamo v imenik dolžnih in suspendovanih članov, opazimo, da so ti člani ostali več dolžni ,kot je denarja v blagajni. Mi se staramo, s starostjo pride slabost; starih ljudi je zmiraj več bolnih kot mladih, zato moramo tudi paziti, da bode blagajna bolj založena. Upajoč, da bodo cenjeni sobratje našega društva to vpeštevali, ostajem z bratskim pozdravom

Geo. Weselich, tajnik.

ZAHVALA.

Muskegon, Mich.

Darovi za bolnega in onemoglega John Schneiderja darovala so sledeča društva K. S. K. Jednote:

dr. sv. Jožefa št. 55	$ 2.00
dr. sv. Janeza Krst. št. 11	2.75
dr. Jezus Dobri Pastir št. 32	3.50
dr. Marija Pomagaj št. 78	2.50
dr. sv. Alojzija št. 83	2.00
dr. sv. Cirila in Met. št. 144	5.00
dr. sv. Barbare št. 40	4.00
dr. sv. Ane št. 127	2.80
dr. Marije Pomagaj št. 121	4.00
dr. sv. Srca Marijenega št. 86	2.20
dr. Marije Vnebovzete št. 77	4.50
dr. sv. Jožefa št. 43	5.00
dr. sv. Cirila in Met. št. 90	2.25
dr. sv. Martna št. 126	5.00
dr. sv. Cirila in Met. št. 45	3.00
Delegat g. Jernej Knavs iz Cleveland, O., mi je bil nabral v konvenciji v Milwaukee, Wis.	4.00
Skupaj	$54.50

Najprisrčnejše se zahvalujem na tem mestu vsem društvam, kakor tudi posameznikom, ki so se me spomnili v moji bedi, ter mi priskočili z denarno podporo na pomoč. Bog jim stotero povrni!

John Schneider,
55 Sumner St.
Muskegon, Michigan.

Pismo slovenskega vojaka.

Szamosuyvar, Ogrsko.

Dragi mi brat:—

Naznanjam ti, da sem prejel tvoje pismene pozdrave semkaj v bolnišnico. Pisal bi ti bil že preje, pa mi ni bilo mogoče. Sitno je tu za poštne znamke, ker se jih težko dobi, poleg tega sem pa tudi mislil, da je za Ameriko prekinjena poštva zveza, kakor je prepovedano hoditi tja vojaščini obveznim osebam.

Obžalujem tudi jaz, ko berem razne liste, da gre sedaj tudi v Ameriki slabo, da se ne dela nič kaj prida itd. Pa imate vsaj mir, kojega tukaj tako pogrešamo.

Nisem mislil res, da se bomo kedaj tako daleč ločili, kot sta se vi dva. Kaj ne, težko je bilo takrat pri slovesu. Trdno sem prepričan, dragi mi brat, da imaš z nami sočutje. Koliko bolj je pa bila žalostna moja ločitev od svojih dragih od svoje ljubljene žene in dragih otročičev. Vedel tudi nisem tedaj, ko sem bil odpoklican na vojsko, kam bomo morali iti? Morda tja, odkoder se nikdar več domov ne vrnem. V boj za domovino, tja kjer vihrajo naše zastave, kjer pokajo smrtonosne puške in grome topovi. Tam padajo sedaj junaki Evrope; tam teče sedaj kri v potokih!...

In smrti sem takorekoč že tudi jaz gledal v oči neštetokrat. V vojski se ne pozna božje zapovedi: 'Ljubi svojega bližnjega!" Tam se razdira ljubezen in — zakoni. Smrt operira sedaj in deluje čez nad 400 km dolgi črti. Sedaj se vrši pri nas vojska, koje še ne pomni svetovna zgodovina. Močne miljonske in dobro ivežbane armade si stoje v nasprotju z najmodernejšim orožjem ali strelivom, katerega učinek je grozen. Tukaj ti podajem nekaj črtic iz krvavega bojišča, kar sem sam na lastne oči videl in osebno skusil:

Bil sem vsega skupaj 6-krat v boju in vselej po več dni; skupaj 16 dni. Miru nima vojak ne po dnevu, ne po noči. Po dnevu pokajo sovražne puške, topovi ali pa padajo na nas bombe iz sovražnih aeroplanov; ponoči pa tudi krogle ne poznajo teme. Nočne boje pospešujejo reflektorji. Kadar se pride v ofenzivo ali spopad z močno armado, je tako neznosno gromenje, da tudi vojak vojaka v razdalji dveh metrov ne razlikuje ali sliši, dasiravno dotičnik na ves glas kriči. Večkrat sem imel tudi mrtvega vojaka za obrano, za kojega sem se skril in položil puško nanj pri streljanju na sovražnika.

Na Angeljsko nedeljo smo bili na prostem v strelskem jarku, ali zakopih tako globoko, da se nas ni dosti videlo; toda šrapnel in granata poiščeta vse. Enkrat je padla težka granata 2 metra pred mene s tako silo, da se je okop ali rov ves na nas podrl, na me in še tri druge tovariše. Ostale tri vojake je popolnoma zasulo, meni se je pa le še glava videla iz okopa, da se nisem na mestu zadušil. Med najhujšim ognjem so me potem prvega potegnili na prosto, zatem sem pa še jaz pomagal, da smo rešili še ostale tovariše gotove smrti i zpod zemlje. Pripomniti je, da je eksplozija naših granata še bolj grozna in močna, kakor pa od sovražnih. Najstrašnejše se mi je zdelo takrat, ko so se nekoč dve težke granate srečale ali zadele in eksplodirale ravno nad nami. Omenim tudi, da smo se morali vedno boriti nasproti dvakrat ali trikrat številnejšemu sovražniku, in rečem samo to, ako bi bilo toliko Avstrijcev, kolikor je Rusov, bi bili mi že davno v Petrogradu...

Dne 17. oktobra sem dobil poškodbo na roki, in sedaj sem tu na Ogrskem v bolnišnici, kjer se zdravim tudi vsled revmatizma. Istega sem si nakopal v onih mrzlih in mokrih strelskih jarkih. Hvala Bogu! sedaj se že malo bolj še počutim.

Kakor se sliši in govori, se vojna še vedno nadaljuje brez kake odločitve. Oj, kako iz srca želim in hrepenim, da bi že enkrat kmalu zaslišal zlati glas o sklenjenem miru! Pripomnim dalje, da vse ozdravljene ranjence pošiljajo potem zopet nazaj na bojišče. Za sedaj sem hvala Bogu še ušel smrti, toda ne vem pa, kaj me še vse čaka. — Bog ve, je-li bom obhajal letošnjo Veliko noč in še slišal v domačem logu kukavico? —

Ljubi brat, ki si me vedno ljubil ali rad imel! Spominjaj se me sedaj v molitvi in prosi Boga in Marijo, da bi me še naprej varovala pred smrtjo ali nesrečo. Na to orožje imam jaz še največ zaupanja.

Z iskrenimi pozdravi
Tvoj zvesti brat
Martin.

Grozodejstva Nemcev.

Dne 9. januarja t. l. je prinesel znani dnevnik "The Chicago Daily Tribune" zelo zanimivo poročilo, kako trpinčijo v sedanji vojski kruti Nemci katoliške duhovnike in kako rušijo cerkve, šole in samostane v nesrečni Belgiji. Da so Nemci v tem pogledu res podobni Turkom, lahko sklepamo iz tega, ker so v Belgiji porušili že toliko cvetočih mest in trgov iz samega sovraštva ali maščevanja do nedolžnih Belgijcev.

Po celem širnem svetu se je pisalo začetkom tega meseca, da so Nemci aretovali celo kardinala Mercierja v mestu Malines na Belgijskem samo radi tega, ker je izdal na svoje vernike Nemcem neljubo in netaktno pastirsko pismo in ker je molil za zmago Belgijcev.

Ker se je belgijsko poslanstvo v Londonu obrnilo na pristojna mesta za razne informacije glede slabega ravnanja z katoliško duhovščino v Belgiji, je dobilo isto sedaj podrobna poročila iz raznih prizadetih krajev; poročila so pod prisego kot resnična potrjena. Temu poslaništvu se je poročalo, da so Nemci po raznih belgijskih mestih, trgih in vaseh najpreje porušili katoliške cerkve, samostane ali šole. Kar ni bilo varno skritega, so oropali ali zaplenili. Mnogo cerkev in šol so spremenili v kosarne in konjske hleve. Katoliške duhovne se je zasramovalo na vse načine, jih oropalo in konečno postrelilo kakor pse. V škofiji Liege, Namur, Malines in Ghent so obesil in postrelili mnogo katoliških duhovnov, učiteljev in usmiljenk. O tem se poroča podrobno sledeče:

Dne 27. avgusta 1914: V mestecu Campenhout je nemško vojaštvo zajelo enega ameriškega in enega španskega duhovnika, ter 70 civilistov. Vse te so dejanski napadli, podili sem ter tja, jih nadlegovali in jim grozili s mrtjo. Slednjič so zaprli oba katol. duhovna v ondotno cerkev.

Dne 21. avgusta 1914: V mestecu Duechen je živel 87 let stari katoliški duhoven, ki je bil že zelo slaboten in bolehen. Tega so Nemci osumili, da je streljal nanje, nakar je bil revež aretovan in privezan k nekemu topu. V tem položaju so peljali Nemci nesrečnega starčka venkaj iz mesta, kjer so ga hudo mučili in končno ustrelili.

Neka priča zatrjuje, da je videla dne 24. avgusta 1914 na lastne oči, kako so Nemci vjeli katol. duhovnika Gelrode-a s tremi drugimi ranjenci. Brez kakega dokaza so ga osumili, da je angleški ogleduh. Nedolžnega Gelrode-a so Nemci tolkli s puškinim kopitom po glavi, na kar so ga vrgli z mosta v reko Demer, da je utonil.

Tukaj navajamo še poročilo očividca, katol. duhovnika: Dne 15. avgusta 1914 je vdrlo nemško vojaštvo v našo vasico Shaffen. Takoj so pričeli vojaki pleniti po hišah, katere so zatem zažgali pod pretvezo, da smo mi nanje streljali. Vsled tega je postalo 170 hiš žrtev nemškega ropanja in 27 civilistov je bilo pri tem ustreljenih. Mene so Nemci na vse načine mučili. Pripravili so že vislice za me, namenoma me umoriti: zatem so me spodili v neko gorečo hišo, in me zopet iz te hiše izvlekli. Ko so dovršili to nečloveško ravnanje, so me odvedli kakih 200 metrov venkaj iz vasi in so pričeli streljati name. K sreči sem se pa takoj pri prvem strelu zvrnil na tla, da so mislili sovražni Nemci, da sem mrtev, nakar sem kasneje ušel. —

V tem preiskovalnem poročilu se dalje zatrjuje, da so Nemci samo v škofiji Malines pomorili 26 katol. duhovnikov brez kakega pravega vzroka. V škofiji Liege je postalo 10 duhovnikov žrtev nemškega barbarstva, v Namur pa 20. Nekega duhovnika v mestu Spontin so Nemci najprvo obesili za noge in roke na neko drevo, nakar so ga zbadali z bajoneti, dokler ni izdihnil.

Izgube bojnih ladij v sedanji evropski vojni.

Od začetka sedanje evropske vojne do 31. decembra 1914 so izgubile razne države že 104 bojnih ladij, deloma križarke, oklopnice, torpedovke in podmorske čolne.

Največjo izgubo ima **Nemčija,** ker je tekom nekaj mesecev izgubila že 55 bojnih ladij in sicer sledeče: "Goeben", "Breslau", "Gneisenau", "York", "Scharhorst", "Friedrich Karl", "Augsburg", "Magdeburg", "Mainz", "Koeln", "Adriane", "Koenigsberg", "Emden", "Leipzig", "Nuernberg", "Hela", "Kormoran", "Geiser", "Cape Trafalgar", "Kaiser Wilhelm der Grosse", "Berlin", "Patagonia", "Cormorant" "V 186", "V 187", "S 106", "S 90", "S 115", "S 117", "S 118", "S 119", "S 124", "S 126", "Panther", "Iltis", Luchs", "Tiger", "Jaguar" "Soden", "U 18", "U 15", "Koen. Louise", "Markommania", 2 provijantne ladje, "Oxford", "Main", "Komet", "Planet", "Locksun", "Karnac" in 3 podmorske čolne, kojih imen se še ni dognalo.

Anglija je izgubila skoraj polovico manj bojnih ladij, samo 29 po številu in sicer: "Audacious", "Bulwark", "Aboukir", "Hogue", "Cressy", "Good Hope", "Mammouth", "Warrior", "Hermes", "Gloucester", "Fearless", "Pathfinder", "Arethusa", "Pegasus", "Amphion", "Hawke", Druid", "Laertes", "Phoenix", "Speedy", "D 5", "E 3", "E 1", "Fishynard II.", "Niger", "Mary", "Oceanic" in dva neznana torpedorušilca.

Avstrija je izgubila do 31. dec. 1914 tri križake, 3 torpedne čolne in 1 podmorski čoln in sicer: "Kaiserin Elizabeth", križarka, 4060 ton, zadela ob podmorsko mino na Kitajskem; "Beethoven", križarka, zadela ob podmorsko mino, "Zenta", križarka, 2300 ton, vsled strela neke francoske bojne ladje: dalje so se potopili 3 torpedni čolni v jadranskem morju, ker so po nesreči naleteli na podmorske mine; konečno je še neka francoska križarka potopila nek avstrijski podmorski čoln, kojega ime še ni znano.

Japonci imajo vsled vojske sledeče izgube: križarka "Takatschio," torpedorušilce "Shirotaji", torpedni čoln "33" in entorpedni rušilec.

Francozi so do gorioznačenega časa izgubili 3 torpedovke in en podmorski čoln "Curie".

Rusi: križarka "Jemčuk", 3050 ton in "Palada", 7775 ton.

Turki: bojno ladjo 'Memidieh', 10,000 ton, tri transportne parnike in 1 torpedovko.

Kdo zamore preračunati ogromno škodo ali ogromne milijone vrednosti teh bojnih ladij in število človeških žrtev, ki so se s temi vred ponesrečile?

Kako so nastale "časniške race"—Zakotni lističi, pa tudi svetovni časniki pošiljajo od časa do časa med svet zmišljene novice, ki se navadno imenujejo "časniške race". Prijazna tica, ki nas razveseljuje, ko plava po ribniku, še bolj pa, ko leži pečena pred nami na krožniku, je prišla ob svoje dobro ime. Storjeno krivico moramo popraviti. Zagrešil je zmoto Martin Luter; besedo "Legende" je v svoji hudodelnosti, če ne zlobnosti, prekrstil v "Lügende"; ljudska etimologija je iz tega napravila "Lüg-Ente"; prv del te besede so izpustili, ostala je samo še: raca (Ente) lažnivka. Kot časniška lažnivka je raca stara okoli 100 let. Ime je dobila vsled neke smešnice Holandca Norb. Kornelissena, ki je v nekem podlistku poročal o 20 racah ,da je "vsaka druga raca prvo raco s kostmi in perjem požrla in je naposled zadnja, t. j. dvajseta raca, imela vseh 19 rac v želodcu"!

Ako mož poizkuša da se bo poboljšal, mu žena tega ne verjame.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1818 West 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.60
Za nečlane.....$1.00
Za inozemstvo.....$1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA.

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1818 West 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.60
For Nonmembers.....$1.00
For Foreign Countries.....$1.50

31

10 zlatih zrn za člane K. S. K. J.

1. Upoštevaj in bodi ponosen, da si član (ica) največje, najstarejše in najbolj močne slovenske podporne organizacije v Amerike.

2. Goji in ohrani si vedno v srcu sledeče tri prelepe čednosti: "Bratoljube", "Podpora" in "Odkritosrčnost".

3. Ne pozabi znamenja sv. Križa in Gospodove molitve, kar te je tvoja, morda že pokojna mati naučila.

4. Spoštuj in spominjaj se večkrat svoje, sedaj nesrečne slovenske rodne domovine. Ljubi in čislaj pa še bolj svojo sedanjo novo domovino, ki te je, kakor krušna mati sprejela v svoje naročje.

5. Ne sramuj se nikdar svojega lepega slovenskega imena in jezika.

6. Ne obrekuj in ne opravljaj svojega društvenega sobrata, sosestro, ali celo Jednoto.

7. Opusti nevoščljivost in zavist. Privošči sobratu, ako si kaj odpomore in si prisluži morda 25c več na dan, kakor ti.

8. Plačuj redno društvene in Jednotine asesmente in prispevke.

9. Hodi redno k mesečnim sejam in pridobi tekom leta vsaj enega novega člana za društvo in Jednoto.

10. Čitaj rad in širi "Glasilo K. S. K. Jednote!"

Povest o cekinih.

— Iv. Baloh —

Sedel je pri Petrovih za pečjo. Stopil sem v sobo neopažen, nikogar ni bilo v hiši. Ona je šla zaradi trgovine na potovanje, on pa je pospravljal narejeno platno doli v kleti v različne skrinje. Pri peči pa je sedel občinski revež, berač — Žbalc po imenu. Štel je svoje cekine in ravno dokončal: 33, 34, 35. Tedaj je končal in hotel spraviti cekine zopet v vrečo nazaj, kar so oglasim:

"Ali so res cekini?"

Prestrašen zagrabi za mošnjiček, pogleda nazaj z nenavadnim pogledom in ko me zagleda, tedaj reče smehljaje:

"O res so, res, pravi rumeni, zlati cekinčki so. Tako sem se prestrašil, sem mislil, da je — Matevk. Oh, ta mi dela skrbi! No, pa ne bo nič hudega. Ona je šla po kupčiji na Štajersko, on pa spodaj platno spravlja; pa mi je dejal, naj malo varujem, da kakšen berač v hišo ne pride".

"A tako", sem dejal ter pripri duri, kot bi hotel oditi. Poslušal in opozoval sem pa Žbalca še v naprej.

Ko je mislil, da je zopet sam, je zopet odprl svoj mošnjiček in štel svoje cekine. Res, lepi, rumeni, svitli niso bili, ampak cekini so bili pa le. Ni čudno, da niso imeli več prvotne lepote, kajti Žbalc jih je preštel že neštetokrat, vsak dan po večkrat v skrbi, če se ni — kot je dejal — kakšen revež izgubil. Pa so bili tudi zaviti v petkranje umazane cunje in povezani s trakom, ki so ga njegove črne roke sto in stokrat odvezale in zopet privezale — zato so cekini izgledali kot čisto navadni bakreni vinarji. Ampak veselje je imel Žbalc nad svojimi cekini! Zopet jih je razvrstil po klopi po pet in pet skupaj, če se ne držita dva skupaj, in štel zopet 33, 34, 35.

Po sobi je bilo čisto tiho. Gori v golobnjaku so se pod streho pogovarjali golobje, pa to Zbalca ni motilo, ker je bil navajen njihovih glasov. Solnce je sijalo skozi hruškine veje v sobo na Žbalčeve cekine, ki pa niso dali od sebe nobenega odseva. On pa je začel zopet od kraja: eden, dva, tri, do petintrideset.

Po hiši se je slišalo le enakomerno; cvenk, cvenk... Ko je prišel do številke 35, se je na glas zasmejal:

"Hi, hi, hi, lepi ste, lepi, ampak premalo vas je! Ko bi vas bilo toliko, kolikor jih imajo v mestu v kasi, to bi jih bil Žbalc vesel! Pa vas ni! No, le potrpite, saj še ne bom umrl, vedno vas bo več, vedno več, Oh, ko bi vas bilo enkrat vsaj koliko, da bi naštel do sto. To bi bilo lepo! Oh, pa kako lahko bi vas nosil; veliko lažje kot pa 35. No, pa le potrpimo, saj jih je bilo tudi spočetkoma samo pet, samo pet, in kar več let nisem prišel naprej, zdaj jih je pa 35. Ja, pa pravijo gospod Janko, naj vas nesem v posojilnico. Oh, nikoli ne! Da bi mi dali potem kakšne stare, raztrgane papirje, o tega pa ne. Tako se imamo radi, cekini se ne morejo ločiti od mene, jaz pa od cekinov ne. Pa pravijo, da bo vojska s Turkom! O, s Turkom že ne, nima denarja, z Lahom pa bo, bo, in takrat bodo iskali cekinov. To se bo Žbalc smejal! — Pravijo, da bom umrl. O, to pa ne bo tako hitro. Triinsedemdeset let že imam, o, pa umrl še ne bom. So že šli tisti počivat v zemljo, ki so Žbalcu prerokovali, da bo umrl. Pa ni! Žbalc še nosi cekine, tisti so pa tiho. Pa, če bom umrl, bom umrl tako, kot sem Tonetu naročil. To pa gotovo, da pozimi ne bom umrl. O ne, da bi gospode zeblo, tega že ne. Umrl bom pole ti, okoli sv. Jakoba, takrat imajo ljudje največ časa, mraza ne bo, vse bo doma, in ko se bo izvedelo, da je Žbalc umrl, pa bodo vsi prišli k pogrebu. Pa, veliki zvon bo zapel! — O, sem že naročil, da bodo zvonarjem nesli gori v zvonik vselej po dva litra najboljšega vina, da bodo zvonili dolgo, cele pol ure In vsa fara bo govorila: Žbalcu zvoni, pa tako dolgo, seveda, imel je cekine! — Tega pa ne bo noben povedal, da sem jih pristradal! To bo lepo! Vsi gospodje bodo prišli, tudi gospodje patri, o vsi, pa gasilci me bodo nosili, vsak bo dobil po tri krone in južino in osmina bo, trije gospodje, kot pri vseh. Enaka pravica za vse. Če plačam, zakaj bi ne? — — — Ampak Matevž, ta pa še zraven ne sme! O, dobro vem, da komaj čaka, da bi se Žbalc stegnil, pa se ne bo, kadar bo on hotel. Ne, Matevžu — niti vinarja! Če bi Matevž dobil te cekine, oh, oh, tedaj vas rajši vržem v tolmun na dno pri Balantovi žagi. Da bi vse zapil, oh, nikoli!"

Nekaj je padlo na tla. Najbrže je domača mačka prevrnila kako posodo. Žbalc se je prestrašil, umolknil, spravil cekine, zagrabil palico, da bi odšel.

Tedaj sem odšel tudi jaz.

Žbale je bil človek, ki ga je poznal vsak otrok. Enakomerno je hodil po ulicah dan za dnem. Vsakdo je poznal njegovo obleko, star klobuk z vedno svežimi cvetlicami, stare irhaste hlace, ki so že davno videle Abrahama, stare škornje, ki so bili zvesti njegovi spremljevalci poleti in pozimi. Na hrbtu je nosil običajno vrečo, v kateri je bilo le nekaj posode in par lesenih žlic. Korakal je počasi ob svoji palici naprej po cesti in se ni zmenil za nikogar. Hrano je dobival zastonj v samostanu; če je pa kdaj prepozno prišel in so mu drugi odjedli, kakor je dejal sam, je pa šel v kako drugo hišo. Da bi bil pa kupil kruha, tega pa ni storil. Kajti, kadar je nabral drobiža za deset kron, je šel prosit v prodajalno, naj mu dajo cekin. Pogledal ga je, če je pravi, pa ga spravil v svoj mošnjiček. In tako jih je bilo doslej petintrideset. Zapravil ali porabil ni nikdar niti vinarja, saj ni mel nobene potrebe: ni pil, ni kadil. Spal je v praznem Petrovem hlevu, zjutraj je odšel, zvečer prišel. Tako je teklo njegovo življenje enakomerno naprej mesec za mesecem, leto za letom.

Žblac je pa imel le enega sovražnika, in sicer svojega lastnega brata: Matevža. Četudi sta si bila brata, pa si nista bila prav nič podobna. Sicer je bil tudi Matevž berač, in sicer pravi berač, ampak popolnoma drugačen kot Žbalc. Matevž ni bil prav nič telesno pohabljen, tudi ne neumen, ampak bil je lenuh. Delati ni hotel in če je kaj zaslužil, je vse zapil. Najrajše je hodil po svetu, rekoč, da išče dela. In ko je nabral par desetic, je prišel domu in pil po več dni, cel teden skupaj. Če ga je kdo na brata Žbalca spomnil, kako skromno, trezno in varčno živi, je odgovoril Matevž porogljivo: "Naj le nosi tiste cekine, saj jih zame!"

Da hrepeni Matevž po cekinih, za to je Žbalc dobro vedel. Ce je kdo Žbalca na to opomnil, je postal Žbalc tako razburjen, da ni cel dan drugega govoril kot besede: "Tudi enega ne, tudi enega ne."

In tako je sovraštvo med obema vedno bolj naraščalo, mesto da bi se zmanjšalo. Še videti se nista mogla. Če je Žbalc videl, da se mu Matevž bliža, se mu je daleč ognil, če se mu pa ni mogel ogniti, je pa toliko časa s palico brskal po tleh, da je Matevž odšel.

Lansko leto je bilo nenavadno veliko oklicev in porok. O Žbalcu so rekli nekateri, da je neumen. Pa ni bil. Dobro je vedel, kje je kaka svatovščina in nikjer ga ni manjkalo.

Prigodilo se je pa, da sta na neki svatbi prišla z Matevžem skupaj. Sprla sta se, in skoraj bi se bila stepla, da niso ljudje zabranili. Žbalc se je na jezo napil, kar ni bila njegova navada. Pozno je prišel domov in se vlegel v listje.

Ko gre zjutraj odpret kokošim, najde Žbalca na tleh ležečega. Ležal je na obrazu, vrečo še na hrbtu, klobuk in palica poleg njega. Dekla je mislila, da je pijan. Zganila ga je z roko. Žbalc je bil mrtev.

Prestrašila se je. Hitro je povedala domačim. En otrok je tekel povedat Matevžu. Ko je Matevž slišal, da so našli Žbalca mrtvega, se je tako krohotal, krohotal cel dan, kot še nikdar v svojem življenju.

Žbalc je ležal tako kot so ga našli, debelo uro. Poslali so vest županu, kaj naj napravijo. Prišel je orožnik, ta je ukazal, naj se ga spravi v hišo. Cekine mu je vzel in jih spravil. Prišel je občinski stražnik in spravil Žbalca v rakev, ki je bila pripravljena v mrtvašnici. Dobili so se štirje možje in nesli so ga v mrtvašnico. Še vrečo in klobuk so mu djali v krsto.

Po vasi se je raznesla hitro vest, da so našli Žbalca mrtvega. Ko so zvedeli ljudje, da je prišel iz svatbe, so rekli vsi, da ga je pijača umorila, ker je ni bil navajen. Vsi pa so pristavili: "To bo zdaj Matevž pil."

Žbalc je ležal dva dni v mrtvašnici sam, zapuščen. Gorela mu je le ena lučica. Še stražnik, ki ga je varoval, ga je zvečer zapustil, mrtvašnico zaklenil in dejal: "Saj nima več cekinov."

Vršil se je pogreb. Zgodaj zjutraj so prišli možje in prinesli Žbalca iz mrtvašnice. In ni mu pel veliki zvon, niso ga nosili gasilci, niso prišli patri, prišel je duhovnik in Žbalca pokopal tik mrtvašnice. Pogrebcev ni bilo; le neke ženice, ki so prišle iz cerkve, so od daleč gledale. Tudi Matevža ni bilo. Dva večera se je že zamudil v gostilni in napravil dolg na račun. Tisto jutro je zaspal. Prišel je sicer k pogrebu, pa Žbalc je bil že pokopan.

Sodnik je dal Matevžu polagoma po en cekin. Matevž jih je hitro porabil.

Povest o Žbalcu je hitro minula, ko so se izgubili tudi njegovi cekini, je izginil tudi spomin na nje.

Harry Thaw zopet v New Yorku.

New York, N. Y. — Znanega morilca, milijonarja Harry Thawa, ki je ušel predlansko leto iz norišnice v Matteawan, N. Y., so prepeljali po dolgotrajni borbi zopet semkaj v New York. Sedaj ga bodo za nekaj časa držali v Bellewue bolnišnici, da se dožene jeli normalen ali ne.

Newyorška konferenčna predloga.

Razprava k reorganizaciji naših podpornih Jednot.

Priredil I. Z.

(Dalje.)

ČLEN VII. **Sprejem ali kvalifikacija članov.)** Vsako društvo lahko sprejema v svoj podporni krog ude ne izpod 16 let in ne nad 60 let stare in sicer potem ko so bili preiskani po kakem postavno kvalificiranem zdravniku in kojega (člana) preiskava je bila pregledana in potrjena v smislu društvenih pravil. Določa se pa, da ni potreba članu hoditi k naknadni zdravniški preiskavi za podporo v onemoglosti. Nič tu označenega naj ne zadržuje takega društva sprejemati člane v obče (splošno) ali pa samo v društvenem (socialnem) oziru.

Člen 8. (Certifikati. Vsak certifikat, katerega izda tako društvo, mora imeti označen znesek zavarovane svote ali podpore. Certifikat tvori pogodbo med članom in društvom istotak namen ima tudi charter, pravila inkorporacije, in če je prostovoljno društvo, pravila istega, konstitucija (ustava), zakoni društva ter vsi dodatki k pravilom.

Ravno tak namen ima podpisana prošnja člana za sprejem in podpisani zdravniški preiskovalni list. Vse te listine potrjene od društvenega tajnika ali zapisnikarja naj se izdajejo v svrho evidence označenih določb in pogojev. Vsaka prememba, dodatek ali dostavek takega charterja, členov inkorporacije, pravila društva, in če je isto prostovoljno, — njegova ustava in določbe in vse po izdanju certifikata pravomočno uveljavljene premembe, — vežejo v izpolnjevanje člana ter njegove dediče. Te listine tvorijo določbe in kontrolo v pogodbi v vseh ozirih bodisi že sa meobsebi ali pa njih izpremembe in dodatki ki so bili v veljavi ne preje ko se je izdelalo prošnjo za sprejem v društvo.

Člen 9. Točka I. (Skladi). Vsako društvo lahko vstanavlja, vodi, investira, razdeluje in zahteva plačevanje takozvanega varstvenega rezervnega ali kakega drugega sklada v kolikor to določajo njegova pravila. Dokler ni drugače označeno v pogodbi, se mora ta sklad voditi, in investirati samo v podporo društva. Noben član ali noben dedič nima osebne pravice do tega sklada ali samo do delne svote tega deleža drugače, kakor je to v točki 2. člena 5. te predloge določeno. — Skladi, iz katerih se plačuje podporo in stroškin sklad društva se tvorijo po rednih časovnih ali drugih uplačevanjih članov društva in po drugih prispevkih za te sklade. Predpisuje se, da se ne sme nobeno društvo od sedaj naprej več inkoporirati, katero nima določeno v svojih pravilih izključno le svoja časovna uplačevanja (asesmente) ki zadostujejo za kritje rednih stroškov sej, in za svoje smrtne podporne obveznosti **in če niso ta uplačevanja v soglasju oziroma sestavljena na podlagi "Narodne bratske kongresne smrtninske tabelice" ("National Fraternal Congress Table of Mortalitv") Kakor se je to sprejelo in odobrilo dne 23. avgusta 1899 na "Narodnem bratskem kongresu" ("National Fraternal Congress") ali, da nima društvo morda še višje zavarovalninske plačilne lestvice z ne nad 4 .obrestovanjem .na .leto. Nobeno tako društvo ne sme poslovati v tej državi, ako .nima predpisano označenih časovnih uplačevanj ki zadostujejo za kritje stroškov pri sejah in za pogojene smrtninske obveznosti, preračunjene v členu 23. a) te predloge, koje naj bi se pri društvih upoštevalo. Nobeno društvo, bodisi že domače ali tuje se ne sme odslej naprej inkorporirati ali pripustiti za sprejem članov v svojo sredino, ki so zavarovani za stalno onemoglost, — ako ne posluje s povsem varno in zadostno plačilno lestvico na podlagi izkušnje kot 0% letnim obrestovanjem.**

NATIONAL FRATERNAL CONGRES LESTVICA.

Za $500.00 zavarovalnine:

Starost	Asesm.
16—17	$0.41
17—18	$0.42
18—19	$043
19—20	$0.44
20—21	$0.45
21—22	$0.47
22—23	$0.48
23—24	$0.49
24—25	ž0.51
25—26	$0.52
26—27	$0.54
27—28	$0.56
28—29	$0.57
29—30	$0.59
30—31	$0.61
31—32	$0.63
32—33	$0.66
33—34	$0.68
34—35	$0.70
35—36	$0.73
36—37	$0.76
37—38	$0.79
38—39	$0.82
39—40	$0.85
40—41	$0.88
41—42	$0.92
42—43	$0.96
43—44	$1.00
44—45	$1.04
45—46	$1.08

Za $1000.000 zavarovalnine:

Starost	Asesm.
16—17	$0.82
17—18	$0.84
18—19	$0.86
19—20	$0.88
20—21	$0.90
21—22	$0.93
22—23	$0.96
23—24	$098
24—25	$1.01
25—26	$1.04
26—27	$1.07
27—28	$1.11
28—29	$1.14
29—30	$1.18
30—31	$1.22
31—32	$1.26
32—33	$1.31
33—34	$1.35
34—35	$1.40
35—36	$1.45
36—37	$1.51
37—38	$1.57
38—39	$1.63
39—40	$1.69
40—41	$1.76
41—42	$1.83
42—43	$1.91
43—44	$1.99
44—45	$2.07
45—46	$2.16

Točka II. Odgodena (preložena) vplačila ali obroki obveznosti se imajo upoštevati kot določene dolgove za morebitne slučaje, za katere se vrše kasneje vplačila ali obroki. Tako obveznost se mora smatrati sedanji vrednosti prihodnih uplačevanj ali obrokov in sicer po obrestni ter smrtninski lestvici katero je sprejelo društvo za vrednost. Vsako društvo mora voditi zadosten sklad, ki odgovarja takim obveznostim neglede na svoja tozadevno predpisana bodoča uplačevanja.

Člen 10. (Nalaganje denarja). Vsako društvo mora nalagati svoje sklade edinole v vrednostne papirje postavno dovoljene v tej državi kakor jih nalagajo razne zavarovalne družbe. Določa in predpisuje se pa to tudi za tuja društva, ki bi hotela poslovati v tej državi, da nalagajo svoje sklade v smislu državne postave kjer so inkorporirana taka društva morajo odgovarjati vsem zahtevam te postave.

Člen 11. (Razdelba skladov). Vsaka društvena določba ali društveni predpis, tikajoč se uplačevanja po članih, mora imeti natanko pojasnjeno namen vsakojakega uplačevanja in razdelbo za kritje rednih stroškov. **Pri tem se ne sme odtegniti nikake vplačilne svote za redne stroške, določene v posmrtninski ali poškodbeni sklad, — to velja tudi za morebitni prebitek teh skladov.**

Člen 12. (Organizacija društev). Za vstanovitev bratskega podpornega društva predpisanega v tem zakonu, se zahteva sedem ali več oseb, ki so ameriški državljani; večina števila vstanovnih članov pa mora biti državljani te države. Naznanilo o vstanovitvi se mora izvršiti pred kakim postavno za to določenim uradnikom. Pravila inkorporacije morajo dotičniki podpisati ter označiti pri tem svoje naslove. Pravila inkorporacije morajo vsebovati:

1. Nameravano korporacijsko ime društva, katero ne sme biti slično ali podobno kakemu društvu ali zavarovalni družbi ki že posluje v tej državi, da se s tem javnosti ne vodi na napačna pota ali do nesporazumljenja.

2. Namen društva, ki ne sme presegati boljših ugodnosti kot jih določa ta postava; poleg namena društva se pa lahko določi tudi vse postavno dovoljenje socialne, umstvene, izobraževalne, dobrodelne, podporne nravstvene ali verske koristi in način izvrševanja skupnih pravic.

(Nadaljevanje sledi.)

Listnica upravništva.

Poročali smo že, da imamo pri sestavi adresarja "Glasila" neljube zapreke. Dosti časa in dela se potrebuje, predno se zamore nad 12.000 imen ali naročnikov urediti v alfabetičnem redu po državah, poštah in članih, kakor to poštna oblast zahteva. Nekatera društva oz. člani so dobili vsled tega 1. in 2. štev. našega lista skupaj; člani treh držav: in sic: Wash., Wyo. in Penna. bodo pa dobili vse tri številke skupaj. Prosimo torej uljudno vse člane iz dotičnih držav, da nam to zamudo blagohotno oprostijo. V prihodnje se bode list pošiljal vsakemu članu ali članici redno.

Tajniki krajevnih društev so uljudno naprošeni, da poročajo vsako premembo naslova člana in članice **naravnost upravništvu** "Glasila K. S. K. Jednote", 1818 W. 22nd St., Chicago, Ill. Istotako naj poročajo gg. tajniki krajevnih društev **naravnost na upravništvo Glasila** imena in naslove vseh na novo pristoplih članov in članic. Upravništvo bode zatem naznanilo imena in naslove novih članov gl. tajniku Jednote.

Tekom nekaj dni bodemo razposlali na krajevna društva posebne dopisnice ali karte, koje naj se vedno vporablja. Gg. tajniki naj osobito pazijo pri premembah naslovov članov s potnimi listi.

Društva, katera niso še uposlala imen in naslov **vseh članov in članic,** so uljudno naprošena, da do v najkrajšem času izvršijo.

Glasom določbe delegatov zadnje konvencije, **mora dobivati vsak član, ali članica K. S. K. J. Jednodino Glasilo brez izjeme.**

Upravništvo "Glasila K. S. K. Jednote".

Krajevna društva, — na noge!

Kakor razvidno iz poročila "glavnega urada" naše Jednote, se je pri zadnjem zborovanju gl. uradnikov v Joliet, Ill. določilo tri nagrade za pridobitev novih članov v našo Jednoto. Prva nagrada je $25.00, druga $15.00, tretja $10.00 dotičnemu krajevnemu društvu, ki bode pridobilo do 30. junija letos za Jednoto **največ članov in članic.** Ta nagrada res ni zelo sijajna, a s tem bode le dana prilika raznim podrejenim društvom doseči pri sodelovanju za napredek Jednote vsaj nekaj priznanja in zahvale, katere dosedaj nismo poznali.

Da doseže naša Jednota svoj pravi začrtani cilj, si je omislila po preteku svojega 20 letnega poslovanja "Zlate bukve", v koje bode zapisovala ona krajevna društva, katera hodijo po začrtanem cilju, po cilju do napredka in procvita Jednote. Društvo torej, ki bode od 1. januarja pa do 30. junija letos pridobilo Jednoti največ članov ali članic, bode zapisano v "Zlate bukve" Jednote in bode dobilo zato primerno denarno nagrado, čez katero lahko samo razpolaga, kakor hoče. —

Na noge torej vsako krajevno društvo naše sl. K. S. K. Jednoet- Vsako društvo naj bi tekmovalo! Poročila o tem tekmovanju bodemo priobčevali v "Glasilu K. S. K. Jednote".

Uredništvo "Glasila" K. S. K. Jednote."

K. S. K. Jednota

Ustanovljena dne 2. aprila 1894. Inkorporovana v državi Illinois 12. januarja 1898.

—o—

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

—o—

Od ustanovitve do 31. decembra 1914 skupna izplačana podpora $1,025,000.00.

—o—

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, L. Box 55, Calumet, Michigan.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N .Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 293 Reed St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2027 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 1306 E. 55. St., Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 1428 So. Sheridan Rd., Waukegan, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

—o—

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Uradno naznanilo.

IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. J.

Pri sejah glavnega odbora, ki so se vršile ta mesec v glavnem uradu K. S. K. Jednote, razpravljalo se je marsikaj dobrega in koristnega za napredek in dobrobit naše slavne organizacije. Po naročilu gl. uradnikov, priobčujem nekaj važnejših točk, ki so bile sklenjene in potrjene pri letnem zborovanju:

1) Vsa društva, ki so bila neredna v plačevanju mesečnih asesmenov, se tem potom opazarja, da se v bodoče ravnajo po pravilih in pošljejo o pravem času denarne zneske na gl. urad Jednote. Pravila str. 80, točka 183 jasno kažejo, kedaj imajo društva plačati svoje asesmente.

V ta namen je bil sprejet sledeči predlog: Nadzornik Thomas poroča, da je uvidel iz knjig, da nekatera društva ne plačujejo redno svojih asesmentov, kar pouzroči tajniku mnogo dela. Sklenjeno na predlog brata Dunde, da se enacih slučajih predsednika, tajnika in zastopnika na take malomarnosti s pristavkom opozarja, da se v slučaju netočnega vplačevanja dotično društvo **samo sebe suspenduje.**

Da izostane vsako nepotrebno pisarenje in opominjanje k temu, radi tega prosim, da se od prizadetih društev predstoječe pravilo točneje vpošteva.

2) Brat Banich predlaga, da se plača v prihodnjem polletju tistim trem društvom, katera bodo pridobila največ članov, $25, $15 in $10 nagrade, ter se s tem Jednota posperuje. Nadzorniki naj imajo polno moč, ter sklep nagrade ponoviti, ako se jim zdi umestno. Soglasno sprejeto.

Torej od 1. jan. do 30. junija 1915 so razpisane nagrade onim trem društvom, ki bodo dobila največje število članov in članic. S tem se daje priliko vsem cenjenim društvom do nagrade. Na noge vsi pokažimo kaj lahko napravimo s požrtovalnostjo in dobrim namenom.

3) Brat Thomas predlaga, brat Dunda podpira, da se izdelajo za vse člane in članice novi, vse postavne pogoje vsebojoči certifikati in da se stari vrnejo. To naj bode obelodanjeno 90 dni v "Glasilu K. S. K. J." Sprejeto.

Ker imamo sedaj med članstvom naše slavne Jednote certifikate treh različnih vsebin in ker se je pri zadnji konvenciji marsikaj prenaredilo in zboljšalo, radi tega je treba, da se izda vsem članom in članicam nove certifikate, ki bodo odgovarjala pravilom K. S. K. Jednote kakor tudi vsem ostalim okolščinam.

4) Sprejeta je bila tudi sledeča resolucija:

Ker se je dokazalo, da se je vstanovila nova organizacija, katera hoče škodovati naši Jednoti, zmanjšati njen vpliv in kratiti dobro ime, naj bode sklenjeno, da se vse tiste, kateri so člani te nove organizacije in naše Jednote, posvari, da naj ne rujejo in kršijo naše Jednote, inače zapadejo brez usmiljenja v pravilih predpisani kazni. Brat tajnik naj to resolucijo v "Glasilu K. S. K. J." razjasni.

Ker se zahteva razjasnjenja predstoječe resolucije potom Jednotinega Glasila, radi tega naj omenim sledeče: Pred nekaj časom se je ustanovila nova organizacija ali Jednota. Iz dokazov, ki jih imamo na rokah, se je takoj pri ustanovni seji te nove Jednote vzelo na "piko" ali na tarčo naši organizacijo in nje asesmente. In ker so se ti napadi na K. S. K. Jednoto vršili od strani nekaterih članov, ki spadajo pod okrilje K. S. K. Jednote, radi tega je bila predstoječa resolucija stavljena po bratu podpredsedniku Jednote g. Antonu Gerdina, ter tako sprejeta, in sicer z namenom, da se v bodoče zapreči neopravičene in neutemeljene napade na K. S. K. Jednoto. Pri tem je treba pomniti, da gl. odbor K. S. K. J. nikakor nima namena zabranjevati ustanavljenje nove Jednote ali kaj sličnega, ker v to sploh nima pravic, pač pa hoče braniti članstvo K. S. K. Jednote in nje interese. **Član, ki ruje proti K. S. K. Jednoti, ruje proti samemu sebi. Član, ki obrekuje organizacijo h kateri pripada, ni dober član in ne more biti član take organizacije.**

5) Sklenilo se je tudi, da se vse one člane in članice, ki so v stari domovini in jim je potni list potekel, pri povratku vzame zopet v Jednoto brez vstopnine, pod pogojem, da se pustijo zdravniško preiskati. Vsi taki člani zadobijo zopet vse stare pravice in dolžnosti, kakor hitro plačajo vse zaostale asesmente.

,Iz tega se toraj sklepa, da se potnih listov članom za staro domovino ne izdaja in ne ponavlja. Prosi se vse cenjene tajnike (ice), da to blagovolijo vpoštevati.

Joliet, Ill. 22. jan. 1915.

Josip Zalar, gl. tajnik K. S. K. J.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K .S. K. JEDNOTE.

Vsa krajevna društva, ki imajo kak smrtni slučaj iz leta 1914 na rokah, ter niso istega poročali na glavni urad, se tem potom prosijo, da to takoj storijo. Treba je izdelati letno poročilo na državne zav. oddelke za pretečeno poslovno leto, kjer je treba označiti vse smrtne slučaje članov in članic, ki so umrli leta 1914. Radi tega je neobhodno potrebno, da se vsi nenaznanjeni slučaji takoj naznanijo.

Nekatera društva še dandanes sprejemajo člane v društvo in Jednoto, preje nego so prosilci potrjeni od vrh. zdravnika. Tako delovanje zadržuje točno in redno poslovanje in je nepravilno. Pravilo Jednote stran 25, točka 60 se glasi: **Pomniti je treba, da noben prosilec ne more postati član Jednote, dokler vrh. zdravnik ne odobri ali potrdi njegovega zdravniško-preiskovalnega lista.** (Isto velja tudi za članice). Ker se pa prepogostoma pošiljajo na glavni urad listi prosilcev, ki so sprejeti v društvo **brez** potrdila vrh. zdravnika, zaradi tega se prosi, da se pravila vpoštevajo.

Na vseh listinah, kjerkoli se je po starem sistemu rabil razred, naj se od sedaj naprej smatra kot razred STAROSTI. Na vseh suspendovalnih, odstoplih, izločenih in druzih uradnih listih naj se vedno zapiše članovo STAROST, ZAVAROVALNO SVOTO in ASESMENT, ki ga član plačuje.

Opozarja se tudi vsa društva, da pošljejo redno mesečna poročila na glavni urad Jednote. Na teh listinah naj se razločno napiše vse novo pristopile, suspendane, odstopile, izločene, prestopile ali umrle člane (ice). V slučaju zvišanja ali znižanja je treba tudi zabilježiti v poročilo članovo ime in drugo, kakor se na listinah zatheva. Listine ali forme "mesečnih poročil" sicer ne odgovarjajo vsem sedanjim okoliščinam in potrebam, vendar pa se dajo porabiti. Ker smo imeli pretečeno leto veliko stroškov, radi tega, se niso dale delati nove listine. Kakor hitro pa bodo sedanje forme pošle, se bode naročilo nove, izdelane v smislu sedanjega sistema. Pri razporedbi članov in članic, ker je bilo zedaj šest razredov, naj se od sedaj naprej zapiše le skupno število članov in članic zavarovanih po $1000.00, skupno število članov in članic zav. za $500.00 ali $250.00. Poleg tega je treba na vsako mesečno poročilo označiti število članov in članic zavarovanih proti bolezni.

Na podlagi sklepa zadnje konvencije postali so vsi člani in članice z prvim jan. 1915 člani in članice poškodninskega oddelka. Toraj vsak član in članica plača asesment v znesku 5c mesečno v to svrho in je toraj opravičen (a) do poškodninskih in operacijskih podpor na podlagi pravil.

Mnogo krajevnih društev poslalo mi je imenik članov (ic) v pregled in popravek. Vsi do sedaj prejeti imeniki so bili popravljeni in zopet vrnjeni društvom. Vsa ona društva pa, ki do danes še niso poslala imen članov v pregled in to želijo napraviti, naj to blagoh. uredijo kakor hitro mogoče, da ne bode poznejše čase nepotrebnih napak. Prosim tudi, da se mesečni razpis vsaki mesec natančno pregleda in primerja z društvenimi knjigami. Treba je paziti če se število članstva in razpored ases. vjema ali ne. V slučaju kake pomote, naj se me takoj obvesti, kar se bode radevolje popravilo. Sedanje poslovanje je tako težavno in zahteva vsestranske pozornosti in natančnosti. Vsled tega prosim, da se pazno primerja in zasleduje razpis asesmentov, kajti le na tak način bode poslovanje med društvom in Jednoto v lepem in natančnem redu. Prej ko se odpošlje denar v pokritje ases. na gl. urad, naj se na razpisu označene točke pod "NAVODILO DR. TAJNIKOM (ICAM)" pazno prečita in istih ravna.

Upajoč, da se bode to vpoštevalo, beležim spoštovanjem in bratskm pozdravom Vam udani sobrat

Josip Zalar, gl. tajnik K. S. K. J.

Joliet, Ill., 22. jan. 1915.

Novo društvo sprejeto.

Novoustanovljeno društvo sv. Jožefa 155, Johnstown, Pa., sprejeto v K. S. K. Jednoto dne 8. jan. 1915.

Imena članov so:

20652—Mihael Nemanič, roj. 1895, star 19 let ,zav. za $1000.00.
20653—Mihael Fink, roj. 1894, star 20 let, zav. za $500.00
20654—Anton Thomas, roj. 1895, star 20 let, zav. za $1000.00
20655—Mihael Thomas, roj. 1893, star 21 let, zav. za $1000.00
20656—Josip Thomas, roj. 1892, star 23 let, zav. za $1000.00
20657—John Banovec, roj. 1889, star 25 let, zav. za $1000.00
20658—Josip Babič, roj. 1889, star 25 let, zav. za $1000.00
20659—Frank Fink, roj. 1889, star 26 let, zav. za $500.00
20660—John Brunskole, roj. 1888, star 26 let, zav. za $500.00
20661—John Lamut, roj. 1887, star 27 let, zav. za $1000.00
20622—Martin Ivanič, roj. 1888, star 27 let, zav. za $1000.00
20663—Anton Fink, roj. 1887, star 28 let, zav. za$1000.00
20664—Josip Kuzma, roj. 1885, star 29 let, zav. za $500.00.
20665—Peter Fink, roj. 1883, star 32 let, zav. za $500.00
20666—Matija Sučič, roj. 1870, star 44 let, zav. za $500.00.

Vsi sprejeti 8. jan. 1915.

20667—Matija Vardjan, roj. 1883, star 32 let, zav. za $500.00

Spr. 20. jan. 1915.

Društvo šteje 16 članov.

Josip Zalar, gl. taj. K. S. K. J.

ZAPISNIK SEJE GLAVNEGA ODBORA K. S. K. JEDNOTE, DNE 11. JANUARJA 1915.

Dne 11. januarja dopoludne snidejo se v uradu glavnega tajnika K. S. K. Jednote sledeči br. gl. uradniki: Predsednik Paul Schneller, blagajnik Grahek, tajnik Zalar, ter nadzorniki Golobič, Mravintz, Thomas in Povše. Nadzornik Poglajen se vsled bolezni seje ne udeleži.

Takoj po stvoritvi zasedanja se br. nadzorniki podajo na delo in pričnо s pregledovanjem računov.

Po pregledu računov br. nadzorniki naznanijo br. predsedniku, da so gotovi s knjigami. Brat predsednik pokliče br. uradnike k redu in naznani, da opira sejo zborovanja glavnih uradnikov Jednote. Navzoči so bili vsi zgoraj omenjeni gl. odborniki, kakor tudi predsednik porotnega odbora M. J. Kraker.

Brat predsednik vpraša nadzornike, kako so našli račune. Zatem nadzorniki poročajo, da so račune pregledali in našli vse v najlepšem redu. Poročilo nadzornikov se vzame na znanje.

Predsednik nadzornikov, Golobič, poroča, da vrednostne listine se nahajajo na banki v Vault in bodo iste pregledali skupno z novimi nadzorniki, da se prihrani čas.

Preide se na dnevni red.

Nadzorniki poročajo, da je posojilo pri cerkvi sv. Jožefa, Joliet, Ill., poteklo meseca avgusta 1914. Po daljšem razgovaranju in razmotrivanju, ter različnih dokazih so sklenili, da je nabolje, da se posojilo v znesku $10.000 povrne Jednoti. Ob enem se naroči gl. tajniku, da o tem obvesti g. župnika cerkve sv. Jožefa.

Brat tajnik prečita račun Amer. Slovenca in sicer: Za glasilo za leto 1914: $200.00; naročnina istega za društvene tajnike $125.00; tiskovina 292.65. Nadzornik Thomas predlaga in Povše podpira, da se račun plača.

Tajnik prečita račun g. Josipa Klepec za svoto $25.00 in sicer za notarsko delo ali potrditev in zaprisego podpisov bratov nadzornikov za leto 1912, 1913 in 1914. Sklene se, da brat tajnik zahteva od g. Klepeca specificiran račun, nakar se bode isti še le vpošteval.

Prečita se račun vrhovnega zdravnika Dr. Jos. V. Grahek-a v vznesku $102.70. Nadzornik Povše predlaga in Golobič podpira, da se račun odobri in plača razun svote $5.00, ki je označena kot premijo poroštva. Sprejeto.

Tajnik prečita račun za tlakovanje N. Chicago ceste, ki pride za plačati od strani Jednote v znesku $264.41. Nadzornik Thomas predlaga in Golobič podpira, da ko pride obrok za plačati imenovani "special asesment", da se plača cela svota na enkrat in tako prihrani 5% obresti. Sprejeto.

Prečita se prošnja člana Frank Mihovar, od dr. št. 29, Joliet, Ill. Ker je imenovani prejel za izgubo vida znesek pripadajoč mu na podlagi pravil, radi tega se prošnja odkloni.

Tajnik pojasni, da je zadržal izplačilo smrtnine za pokojnim članom Jakobom Pogorelc, ker ni pok. certifikata in ker niso dediči na umrlem listu oni, kojih imena so označena na listinah nahajajočih se v gl. uradu. Delovanje gl. tajnika se odobri in ob enem se mu naroči, da odločno zahteva pok. certifikat. Dokler se certifikat ne pošlje na gl. urad, ostane posmrtnina neizplačana.

Prečita se pismo od dr. št. 94, Sublet, Wyo., radi pogrebnih stroškov pokojne članice Julija Cirej. Določi se, da se izplača smrtnina postavnemu varuhu nedol. dediča in ta naj poravna pogrebne stroške.

Pismo dr. št. 97, Mt. Olive, Ill., radi g. John Mostar prečitano. Brat predsednik vzame zadevo v oskrb in rešitev.

Tajnik prečita prošnjo članice Marije Težak, od dr. št. 29, Joliet, Ill. Sklene se, da se prošnja izroči vrh. zdravniku v pregled in rešitev.

Predsednik zaključi sejo obšesti uri zvečer.

Paul Schneller, gl. predsednik,
Josip Zalar, gl. tajnik.

Joliet, Ill., dne 12. jan. 1915.

IZ BOTANIKE.

Vrtno "zeleno" so pričeli najprvo saditi na Nemškem.

Domovina kostanja je Italija.

Prvo čebulo so pričeli saditi Egipčani.

Domovina tobaka je v Virginiji

Kopriva prihaja iz Evrope.

Citrono so prenesli v razne države iz Grške.

Oves prihaja iz Severne Afrike.

Peteršilj so najprvo poznali v Sardiniji.

Domovina hrušk in jabolk je Evropa.

Špinačo so najprvo gojili v Arabiji.

Solnčnice so prenesli iz države Peru, Južna Amerika.

Domovina murv je Perzija.

Orehovo in breskvino drevje so jeli tudi v Perziji najprvo kultivirati.

Kostanj prihaja iz Tibeta.

Kumarice so bile najprvo poznate v Iztočni Indiji.

Redkev prihaja iz Kitaja in Japonskega.

Grah je doma v Egiptu.

Domovina hrena je Južna Evropa.

Sedmica. — Sedmica je bila pri Babiloncih in Izraelcih sveto število in je pomenjala veliko obsežnost ali popolnost. Istotako pri naših narodnih pesmih ne smemo vzeti številke "tri" doslovno, ampak v pomenu množine, za katere natanko določitev ni bilo narodnemu pesniku mnogo mar, n. pr.:

"Čez tri gore, čez tri dole,
čez tri zelene travnike —"

Pri Babiloncih je sedmica svetovno število in zaznamuje vesoljstvo. Mesta: Babel, Uruk, Kiš itd. se imenujejo sedmera, pa ne radi sedmerih zidov, ampak, ker so bila svetovna mesta. Znani babilonski stolp Birs Nimrud, s polnim imenom E-ur-imin-an-ki pomenja: "Hiša sedmerih nosivcev (lastnikov, vladarjev) neba in zemlje". Ti vladarji pa niso sedmeri planeti, kakor se je navadno mislilo, marveč vsi bogovi. Sedmico, kot vse obsegajoče število, so Babilonci razširili na vsakovrstne razmere. Stopnjevanje je pri njih sedmero. Ninih, bog boja, ima kačo se sedmerimi galavami, in junak Chumbaba ima sedmero oklepov. Vrhunec češčenja je, ako pade človek sedemkrat na svoj obraz. Največi greh je sedmeri in zahteva sedemkratno odpuščanje. Na to število naletimo pri različnih čarovanjih in navadah.

Še bolj razvita je bila uporaba sedmice pri Hebrejcih. Preveč bi bilo, ko bi naštevali vse zglede. NNavedemo naj le nekatere: V sv. pismu stare zaveze se govori na mnogih krajih o sedmeri daritvi, o sedmerih oltarjih, o sedmerih bikih, o sedmerih koštrunih itd. Samson je imel sedem kodrov in je bil zvezan se sedmerimi vrvami itd. Hebrejci imajo za prisegati glagol n i š b a="se osedmeriti", kar pomenja vse nebesne moči poklicati za pričo.

Nekateri samci pozabijo na vsakdanje življenje, — pa se oženijo.

Iveri.

Gotovo so ljudje, ki so še bolj pametni od tebe, —žal pa da istih ti ne poznaš.

•

Nekatere ženske potrošijo mnogo časa da bi izboljšale može, ki že več niso izboljšanja vredni.

•

Prava domača družinska sreča se opira vedno na podstavek zibeljke.

•

Težko je samcem dopovedati, da sta ljubezen in razsodnost v kaki skupni zvezi.

•

Možu, ki dela dobra dela, ni potreba dobrodelnosti dokazovati. —

•

Ljubezen upliva včasih, da ima žena več usmiljenja z slabim možem kakor pa da bi bila srečna z dobrim,

•

Dobri prijatelji ne pihajajo radi v skupinah.

•

Ne ceni človeka po davkih, ki jih plačuje.

•

Zakon ali poroka je večkrat pričetek domačih nemirov.

•

Marsikatera ženska ne zahaja več po poroki k fotografom.

•

"Čas je zlato". Ta pregovor se kajrad uresniči ako plačaš urarju $1.25 za popravo ure, ki je samo $1.00 vredna.

•

Narava je podelila vsakemu človeku svoj značaj. Za vgled mora pa vsakdo sam skrbeti.

•

Tudi naše najboljše namere se nam večkrat izjalovijo.

•

Ako se priučiš sleherni dan samo 3 angleške besede, bodeš čez leto dni že lahko povoljno govoril.

•

Ljudje se poredkoma obračajo na človeka ki govori — resnico.

•

Boljše je imeti slab želodec kakor pa biti slabe volje.

•

Čudno, da gluhonemi razumejo če jih povabiš na kozarec vina.

•

Dobro je, če človek ve in razume gotove stvari; še boljše pa je včasih, da jih ne zna.

•

Slab je trden sklep, ki ni toliko močan, da bi držal vodo.

• • •

Ne delaj sklepov brez dobrih presodkov.

• • •

Kdor se je lani ogibal podpore, bode isto morda še letos jokaje prosil.

• • •

Vrednost prijatelja v stiski se opira na dva načina: da potrebuješ ti od prijatelja pomoči, — ali pa naobratno.

• • •

Kako prijetno bi bilo na svetu za nas, če bi bilo tudi z drugimi tako zadovoljni, kakor smo sami s seboj.

Pragmatična sankcija.

Najvažnejši in najstarejši avstrijski državni temeljni zakon je pragmatična sankcija, s katero je cesar Karel VI. 19. aprila 1713. uredil dedno nasledstvo habsburškega rodu in proglasil nerazdeljivost avstrijskih dežel. Ker je pragmatična sankcija podlaga, na kateri sloni habsburška monarhija kot realna unija, nerazrušna zveza vseh habsburških kronovin, je gotovo vredno in potrebno, da sedaj ob času vojske na kratko opišemo njen postanek in važnost

Dne 12. septembra 1683 je združena krščanska vojska premagala pri Dunaju roparske turške čete in rešila zapadno Evropo žalostne usode. Cesarska armada je podila Turke na Ogrsko in si s pomočjo Hrvatov osvajala mesta od Belgrada, ki je bil 167 let v turški oblasti. Ko je slavni princ Evgen pri Centi sijajno porazil turške čete, je cesar Leopold I. sklenil leta 1699 v Karlovcih s sultanom mir. Križ je premagal polumesec. Turčija je morala cesarju prepustiti vso Ogrsko izvzemši Banat, Hrvaško in Slavonijo. Od tega časa se je Turčija le branila, Avstrija pa je postala velevlast in preložila svoje težišče iz Nemčije v središče ob Donavi. Leopoldov naslednik Josef I. je umrl leta 1711 brez moških potomcev in sledil mu je brat Karel VI. Ker so tedaj Habsburžani imeli v posesti tudi Belgijo, Lombardijo, Napulj in otok Sardinijo, je imela Avstrija največji obseg in velik ugled v Evropi. Cesar Karel VI. pa je bil zadnji moški potomec iz habsburškega rodu. To je njega in njegove državnike jako skrbelo. Ako umrje brez otrok, more tudi v Avstriji nastati vojska za prestolonasledstvo, kakor v Španiji, kjer je bil umrl zadnji vladar iz habsburškega rodu, Karel II., leta 1700. Nasledstvo v habsburški državi sploh ni bilo enotno urejeno in nerazdeljivost v nobenem zakonu zajamčena. Država je bila v celoti le personalna unija. V nemških avstrijskih dednih deželah so bili nasledniki moški in ženske; enako pravno nasledstvo je veljalo za češko kraljevino, h kateri so prištevali Moravsko, Šlezijo in Lužice. Na Ogrskem, Hrvaškem in Erdeljskem pa so po pogodbi sledili Habsburžani v moškem kolenu. Leopold I. pa je v dogovoru s svojima sinovima, Jožefom in Karlom, sestavil tajno določbo, takozvani "pactum mutuae cessonis et successionis", ki so jo dne 12. septembra 1703 podpisali in s prisego potrdili i nekateri tajni cesarjevi svetovalci. Ta "hišni zakon" je določil, da so cesarjevi nasledniki najprvo moški potomci; ako ti izumro, podeduje prestol starejša hči starejšega sina Jožefa. Izraženo je bilo torej načelo prvorojenstva.

Hrvatje pa niso pozabili na čase, ko so jim habsburški vladarji pomagali v bojih proti Turkom, s katerimi so se večkrat bratili mažarski uporniki. Meseca marca leta 1712 so sklenili hrvaški stanovi, da priznajo za svojo vladarico, ako bi izumrl habsburški rod v moškem kolenu, isto nadvodinjo, ki bi na Dunaju vladala Notranjo Avstrijo: Štajersko, Koroško, Kranjsko in Goriško. S tem so hoteli Hrvatje dokazati, da so samostojni nasproti Ogrski in priznajo ogrske kralje tudi kot svoje, ako in dokler so avstrijski. Ker pa so Mažari ugovarjali temu sklepu, češ, da utegnejo nastati za državo nevarni državnopravni prepiri, je cesar Karel VI. dne 19. aprila 1713 sklical na Dunaj vse tajne svetnike, med katerimi sta bili tudi ogrski in sedmograški dvorni kancelar, katerim je bila prečitana 'pragmatična sankcija.' Ta državni temeljni zakon obsega osem paragrafov, ki določajo: Po smrti cesarja Karla VI. se njegove dežele ne smejo razdeliti, ampak jih kot nerazdeljive podedujejo sinovi po načelu prvorojenstva in linearnega nasledstva; ako izumro moški potomci, preidejo vse dežele na hčere po istem načelu. Ako pa izumro vsi Karlovi potomci, vrste se na vladarskem prestolu hčeri cesarja Jožefa I. in njuni zakonski nasledniki, in ko bi tudi ti potomci izumrli, preide vlada na Karlovo sestro po istih načelih. Cesarjev edini sin Leopold je bil rojen 13. aprila 1716 in je umrl še tisto leto 4. novembra. Njegova naslednica je bila starejša hči Marija Terezija, rojena 13. maja 1717, poročena 12. sušca 1736 z vojvodo Frančiškom Štefanom Lotarinškim, katerih daljni potomec je cesar Jožef I. Hišni zakon z dne 12. septembra 1703 je prvi objavil Fournier leta 1877 in Turba je leta 1906 izdal "pragmatično sankcijo" ter dokazal, da se bivstveno vjema s prvim. Češki stanovi so imeli pomisleke, ker v deželni ustavi ni bilo jasno določeno, ali imajo tudi ženske pravico do nasledstva, vendar pa so 16. oktobra in moravski 17. oktobra 1720 odobrili pragmatično sankcijo. Večje težave pa so delali Ogri. Na Sedmograškem pravno nasledstvo sploh ni bilo urejeno. Leta 1686 in 1687 je cesar Leopold I. priznal sedmograškim stanovom pravico, da si smejo voliti svojega kralja. Tudi ko se je zadnji sedmograški knez Apaffy II. leta 1697 odpovedal na korist Leopoldu I., je ostalo to vprašanje nerešeno. Leta 1712 so sedmograški stanovi sicer prisegli Karlu VI. zvestobo kot "dednemu knezu", toda določeno ni bilo pravno nasledstvo. Sicer pa tudi razmerje med Sedmograškim in Ogrskem ni bilo jasno.

Ogrski stanovi so imeli to lepo navado, da so od kralja Andreja III. (1290) vsakemu nasledniku **predložili nove zahteve v varstvo svojih,** ne deželnih svoboščin in pravic. Novi kralj jim je moral s posebnim diplomom pritrditi stare in večkrat dovoliti tudi nove svoboščine, n. pr. plemstvu svoboščino davkov. Te diplome (diploma sacrum, coronationale, inaugurale) so stanovi sprejemali kot deželne zakone. Takih deželnih — ne državnih — zakonov najdemo mnogo v zbirki ogrske kraljevine. Leta 1687 so deželni stanovi sklenili, da preide ogrska krona na moške potomce španskega kralja Karla II., ko bi cesar Leopold I. umrl brez moških potomcev; v slučaju pa, da tudi španski kralj umrje brez moških naslednikov, smejo Ogri prosto voliti novega kralja.

Hrvatje pa, kakor smo že omenili, so porabili to priliko, da se ločijo od Mažarov, in so leta 1712 storili omenjeni sklep, da se trajno združijo z Avstrijo. Mažari so se pritožili na cesarja, ki je v juliju 1712 sklical v Požun "palatinovo konferenco," to je, nekaj tajnih svetovalcev ogrskih pod predsedstvom palatina. Ti so po vzgledu svojih predsednikov zahtevali razne nove privilegije in kapitulacije, katere naj jim cesar s prisego zagotovi, da stanovi sprejmo tudi žensko prestolonasledstvo. Med drugim so zahtevali: 1. Vse dežele ogrske krone morajo biti trajno združene v eni in isti roki. (Dalmacija tedaj še ni bila avstrijska kronovina). Vsi deželni stanovi morajo v deželnem zboru skleniti zvezo vseh dežel in določiti, koliko bodo plačevati za cesarske čete v ogrskih garnizijah in za obrambo državne meje. — 2. Kralj se mora v novem diplomu obvezati, da bode vladal strogo po ustavi ogrskih dežel in da plemstvo ne plačuje nobenega zemljiškega davka. 3. V slučaju regentstva je na Ogrskem regent istočasni palatin. 4. Vladarica se sme poročiti le z dovoljenjem deželnih stanov. 5. Carinska meja med Avstrijo in Ogrsko se odpravi. — Na prvi pogled je prva najvažnejša zahteva Konferenca je poleg realne unije zahtevala že ožjo zvezo z avstrijskimi deželami, to je, vojaško zvezo vseh habsburških dežel v obrambo Ogrske proti Turkom. S tem bi si Mažari zagotovili tudi v vnanji politiki odločilno besedo kar so do danes tudi dosegli.

Cesar pa se je opravičeno bal, da bi se mu stanovi zopet postavili po robu, katkor že večkrat od leta 1529, in je odklonil zahteve. V odgovoru je naznanil stanovom željo, naj priznajo v zakonu žensko prestolonasledstvo in je ne oziraje se na ugovore izdal pragmatično sankcijo, ki pa nikdar ni bila v tej prvotni obliki uradno proglašena. Objavil jo je prvič leta 1748 "Codex austriacus," ki pa je zasebno delo. Obširno sta se bavila s tem vprašanjem profesor dr. Turba in naš rojak dr. I. Zager. Šele leta 1720 se je cesar odločil, da predloži pragmatično sankcijo deželnim stanovom vseh svojih 23 kraljevin in dežel. Deželni stanovi pa so bili tedaj v pravem pomenu besede državne oblasti, ki so mogle le prostovoljno zagotovljati vladarju "blago in kri", sklepati zveze in si prisvajati tudi dobršen del vojaške oblasti. Velika večina deželnih stanov je že leta 1720 odobrila pragmatično sankcijo. Tako koroški 5. junija, štajerski dne 10. junija, **kranjski 19. junija,** goriški 5. avgusta, gradiščanski 8. avgusta, tržaški dne 9. septembra, reški 9. oktobra itd. Leta 1723 in 1724 so se pridružili inozemski.

Ko je sedmograški zbor dne 30. marca 1722 odobril cesarjevo željo, se je zbral tudi ogrski deželni zbor in 30. junija sklenil dedno pravico tudi za ženske potomce iz habsburškega rodu. Uzakonjen pa je bil ta sklep v aprilu 1723. Zanimivo je za zgodovinarje in politike, da ta ogrski zakon razteza svojo veljavo tudi na Hrvaško in Sedmograško. Hrvaški delegati so torej opustili samostojno in od Ogrske neodvisno stališče iz leta 1712. Preje in pozneje so Hrvati je popuščali in danes imajo — komisarja. Sedmogračanov Mažari še vprašali niso, češ, saj so leto preje isto sklenili. Vredno je tudi pripomniti, da se cesarjeva pragmatična sankcija ne omejuje na določene družine in osebe, dočim so Ogri in Sedmogračani omejili prestolonasledstvo le na moške in ženske potomce Leopoldove. Mažari so bili vedno mojstri v tolmačenju zakonov in vedno zahtevali od vladarja roko do ramena, ako jim je ponudil samo mezinec. Cesar je želel, da Mažari odobre samo pragmatično sankcijo. Toda šli so dalje in sklenili :1. Novi dedni red ni cesarjev suvereni čin, ampak prostovoljni sklep deželnih stanov, ki so imeli volilno pravico. 2. Ker so deželni stanovi sklenili nerazdeljivost dežel, pridrže si pravico, da je kronanje simbol, s katerim prenesejo vladarske pravice na novega kralja, ki ne sme proti ustavi Ogrske ponižati do navadne kronovine. — 3. Hrvaška in Sedmograška ste "partes odnexae," od ogrske krone neločljiv del in realno zvezani z ogrskim kraljestvom. V tem zakonu je prvič v zgodovini habsburške monarhije jasno izražen dualizem. Tedaj že so ogrski, recte mažarski deželni stanovi postavili kvas, ki shaja in prekvaša državno pogačo, od katere si režejo debele kose. Pa še nekaj so zviti Mažari vmesili v raztegljivo testo. Ta zakon določa realno unijo med Ogrsko, Hrvaško, Sedmograško in ostalimi pripadki (partes annexae, med katere štejejo tudi Bosno s Hercegovino), obenem pa puste vrzel za personalno unijo Ogrske z ostalimi kronovinami habsburških vladarjev. Zakon namreč določa, da smejo ogrski stanovi prosto voliti svojega vladarja, ko bi izumrl hobsburški rod (praedicti sexus). In to besedilo je tudi v inauguralnem diplomu iz leta 1867. Sicer se ni bati, da bi habsburški rod izumrl, toda Mažari računajo s to možnostjo. Leta 1814 je švedski kralj Karel XIII. dobil Norveško in določil v zakonu, da ostaneta vedno združeni obe deželi. Posinovil je francoskega maršala Bernadotteja, ki je vladal obe deželi. Leta 1905 pa se je Norveška zopet ločila od Švedske in izvolila danskega princa Hakona za kralja.

Sicer pa tolmačijo razni avstrijski pravoslavci, h katerim se je zadnji čas nagnil tudi dr. Bernatik, da se iz latinskega besedila ogrskega zakona iz leta 1723 nikakor ne more sklepati to, kar žele Mažari, namreč le personalna unija. Kako se menjavajo mnenja, dokazuje todi to-le: Deak je že leta 1861. z vso odločnostjo dokazoval in v adresah na vladarja tudi naglašal, da pragmatična sankcija določa določa le personalno unijo. Adresa z dne 24. svečana 1866 je opustila to stališče in se odločila za skupnost vnanje politike in prave ter armade. In ta adresa je postala ogrski zakon, ki v mnogih bistvenih določbah ne soglaša z avstrijskim besedilom. In ko je pokojni nadvojvoda Franc Ferdinand leta 1900 podpisal kot prestolonaslednik znano deklaracijo, so Mažari v besedilu zopet potvorili postanek in vsebino pragmatične sankcije.

Hinavski nasmeh prihaja iz ustnic, ne pa iz srca.

•

Modrijan pove kar misli, — zatem pa molči.

Guillotina.

31. maja leta 1791. se je odločil francoski narodni zbor za smrtno kazen. Zanimivo je, da so bili med možmi, ki so se najbolj ustavljali temu predlogu, Robespierre, Duport in Marat. Prvi je med drugim dejal: "Človeka usmrtiti se pravi, zabraniti mu povrnitev k čednosti, preprečiti spravo, pokoro, kesanje. Kjer mučijo ljudi s preveliko ostrostjo, je to znamenje, da tam še ni v veljavi človeško dostojanstvo, da ne uživajo državljani svoje veljave, je to dokaz, da gospoduje postavodajec sužnjem, ki jih more samovoljno mučiti." Duport je zatrjeval, da ne misli na rešitev tega ali onega zločinca, marveč, da hoče ljudi poučiti, kako treba ceniti človeško življenje. Marat, urednik "Ljudskega prijatelja," je v zvezde koval Robspierra in Duporta v svojem listu vsled teh nujnih človekoljubnih besed. Ko bi bili ti ljudje ostali par let pozneje istih nazorov!

Dne 3. julija je bilo določeno o glavnem. Obešanje, ki se ga je ljudstvo, to je pariška pouličná druhal v svoji razdraženosti tolikokrat poslužila (á la lanterne!), so častili kot sramoten spomin ljudske podivjanosti. Priprava, ki se je moral posluževati rabelj, ni povzročala hudih in dolgotrajnih bolečin. Imenovali so jo po dr. Guillotinu, ki je oblastno nasvetoval njeno uporabo guillotino. Izumil je pa ni dr. Guillotin, marveč dr. Louis in po načrtih dr. Louisa jo je sestavil nemški mehanik Schmidt. Njeno prvotno ime je bilo Louisette ali Louison Da so jo tako hitro splošno začeli nazivati "guillotine," je bila najbrž vzrok neka pesem, ki je bila v onih nemirnih dneh toli krat slišala. Guillotin je nasvetoval guillotino kot član narodnega zbora že leta 1789. Prvi, ki mu je vzela dne 25. aprila 1792 guillotina življenje, je bil ropar Pelletier; svoje pravo delo — usmrčenje političnih žrtev — pa je pričela 21. avgusta z obglavljenjem Collenona d'Angremonta.

Zakaj ima februar tako malo dni?—Vsakemu izobraženemu človeku je znano, zakaj ima vsako četrto, tako imenovano prestopno leto 366 dni, torej en dan več kakor navadna leta. Ni pa vsakemu znano, zakaj je ravno mesec februar za toliko prikrajšan, da ima ob navadnih letih le 28, ob prestopnih pa 29 dni, dočim jih imajo njegovi bratje po 30 dni ali celo 31.—Stvar je precej preprosta. L. 46. pr. Kr. je Julij Cezar po tednjih astronomičnih računih določil, da naj šteje državljansko leto vedno 365 dni. V tistem času pa so začenjali leto z mesecem marcem, tako da je bil februar zadnji mesec v letu. Ker so ostali meseci, kakor dandanes, obsegali 30, oziroma 31 dni, zato je zadnjemu revčku ostal le prikrajšan delež, namreč samo 28 dni.—Ko se je pa po natančnejših astronomičnih računih pokazalo, da ima leto več, kakor samo 365 dni, namreč še šest ur povrh, je papež Gregor XIII. l. 1582. vpeljal regulacijo koledarja. Ta se je izvršila tako, da se je odkazalo vsakemu četrtemu letu 366 dni (kot produkt iz 4×6 ur, ki so se prihranile iz prejšnjih navadnih let). To pa zato, da ne zaostanemo za tekom pravega časa, kakor se to godi Grkom, Rusom in sploh razkolnikom, ki se drže še vedno julijanskega koledarja s 365 dnevi in so zato zaostali v pravem štetju za okoli 14 dni.—Ker je bil pa ravno februar kakor pastorek med meseci krikrajšan, zato se ga ob prestopnem letu usmilimo in mu prepustimo en dan.—Pripomniti pa moramo še, da se tudi v krščanski dobi leto ni pričenjalo vedno z januarjem, ampak včasih o Božiču, včasih zopet o Binkoštih. Šele leta 1563. je določil Karol IX., da se ima leto pričenjati z januarjem. In tako je februar avanziral od zadnjega na drugo mesto, ter dobi vsako četrto leto za 1 dan "priboljška".

Oženjeni moški vedno odobravajo vojni davek na samce.

•

Ženske največ tedaj povedo — kadar molčijo.

•

Nekatere deklice bi postale rade preje žene, nego nazvani angeli.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kurzu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

Rojaki in Rojakinje

v Chicagu, Ill., in okolici, ki niste še pri nobeni podporni organizaciji! Pristopajte k našemu društvu

Sv. Štefana

št. 1. K. S. K. J.

ki je najstarejše društvo te Jednote, ustan. 10. junija 1894. Posebno se priporočamo mladeničem od 16 leta dalje. Zavarujejo se lahko za $250, $500 ali $1000 posmrtnine in proti raznim poškodbam, operacijam in dolgotrajni bolezni.

Naše društvo plačuje svojim članom po $5.00 tedenske podpore za dobo 6 mesecev, potem pa dalje po določbi. V slučaju smrti člana, plača društvo iz **svoje blagajne $75.00 za pogreb** in mu preskrbi dostojen sprejem.

Društvo zboruje vsako **prvo nedeljo popoldne v slovenski cerkveni dvorani.**

Ako želi kak član pristopiti k našemu društvu, naj se obrne za pojasnila na kakega društv. odbornega ali pa **tajnika Math. Grill-a, 1823 W. 22. St.**

Naše društvena blagajna je štela v prvih treh mesecih po ustanovitvi $3.10, sedaj pa premore **$4122.49.**

Uradniki društva so:

Predsednik: John Žefran, 2313 S. Lincoln St., Chicago
Podpredsed.: Fr. Jurjovec, 1801 W. 22. St., Chicago
I. tajnik: Math. Grill, 1823 W. 22. St.
II. tajnik: John Zvezich, 2294 Blue Isl. Ave., "
Blagajnik: Josip Zupančič, 2030 W. 21st Pl. "
Zastopnik: Anton Gregorich, 2027 W. 23. St. "

Nadzorniki:

Frank Rovtar, 2230 So. Wood St.
Frank Kosmač, 1804 W. 22. St.
Martin Senica, 2020 W. 23. St.
Maršala: Maks Omrzel in John Zvezich.
Zastavonoše: Martin Koščak in Alois Bobič.
Vratar: John Štefančič.

Z velespoštovanjem:

JOHN ŽEFRAN, preds.

ANTON GREGORICH, zastop.

MATH GRILL, tajnik.

Novice iz stare domovine.

KRANJSKO.

Smrtna kosa. Iz Metlike poročajo: Dne 14. dec. se je bliskovito razširila vest, da je na pljučnici oboleli kaplan Fran Rakovec zatisnil svoje oči. Fran Rakovec je bil rojen v Naklem na Gorenjskem dne 25. marca 1876. Posvečen pa je bil dne 14. julija 1901. Služboval je na Raki, v Škocjanu, na Blokah, v Semiču in nazadnje v naši obširni župniji. Med obilno udeležbo duhovnih sobratov in vernikov smo ga 16. dec. položili k večnemu počitku.

Umrl je na Dobravi pri Št. Jerneju 90letni starček Radovan. Udeležil se je vojne v Italiji pod generalom Radeckym.

Padel je na severnem bojišču Fran Kotar, pismonoša iz Kandije.

Zares je padel na bojnem polju pri Grodeku za dobljenimi ranami dr. Ivan Majerle, doma iz Jelševnika pri Črnomlju. Obvestilo, ki ga je dobila mati Marija Majerle od nekega podčastnika o smrti njenega sina, se nekako tako-le glasi: "Na Vaše vprašanje na našega poveljnika N., ki je pa sedaj tudi ranjen, si dovoljujem jaz odgovarjati. Vaš sin dr. Ivan je bil ranjen v vojni pri Grodeku, kroglja mu je šla skozi ledvice. Na bojnem polju je bil hitro obvezan in so ga odpeljali na nekem vozu na postajo Grodek, odkoder bi se imel prepeljati v bolnišnico. Toda na potu pri transportu je že umrl za dobljenimi ranami. Gospod dr. Ivan Majerle leži na postaji v Grodeku. Sprejmite, častita gospa, nadnadno moje prisrčno sožalje..."— Na severnem bojišču je padel Janez Kučič, ki je služil pri 17. pešpolku, 16. stot. Doma je bil iz Crešnjeva pri Kostanjevici. — Padel je na južnem bojišču poročnik 27. črnovojniškega polka Joško Hude. Padli je bil 39 let star in iz Mirnepeči doma.

Poljski begunci se množe na Mirni. Neka Katarina Viščuk je tu porodila enega Teodorčka. Ta pa ni maral živeti na tuji zemlji. Precej drugi dan je zapustil mirnsko dolino solz in se preselil v boljšo domovino. Druga begunka Juléa Makuh pa je pomnožila poljski rod z eno Ančko. Ta pa živi in se dobro redi.

Narodovo trpljenje v vojni. V Žlebini pri Mirni je žena posestnika Alojzija Sladiča zvedela, da je njen mož umrl v bolnišnici na Ogrskem vsled v vojni dobljenih ran. Naročila je mrtvaško opravilo po njem. Na dan sedmine je porodila fantiča, ki ne bo nikdar poznal očeta in ne oče njega. Kako žalostna misel za mater! Isti dan pa žena še zve, da ji je umrla mati. Ali ni to hudo?

Padel je na južnem bojišču rezervni poročnik Franc Kuhar,učitelj v Pirničah, iz Kuharjeve rodbine pri Mariji Devici v Polju. Kroglja ga je zadela v glavo.

Dva vojaka umrla. Dne 17. dec je umrl vojak Madžar Josip Szöcsenvi. Dne 18. dec. zjuraj je umrl vojak 96. pešpolka Hrvat Luka Miljenovič, star 32 let. Od začetka vojne dosedaj je od vojakov, ki so bili prepeljani v Ljubljano ranjeni ali bolni, umrlo 63 vojakov. Vsi se pokopujejo na skupnem groblje, kjer se jim postavi skupen spomenik.

Padel je na severnem bojišču pri Grodeku pešec 17. polka Jos. Kovačič iz Cegelnice.

Padlim Dolenjcem v spomin. Iz Vel. Lašč poročajo: Padla sta na bojnem polju dva vrla naša moža, katerima je tekla zibelka na Adamovem pri Vel. Laščah. Tam domuje spoštovana Cenetova rodbina ,ena panoga, ki je dala slovenskemu svetu dva vrla sinova Štefana in Ivana Podboj. Še ni bila starišem zaceljena prva rana, ki jo je naredila smrt prvega sina, že jim je dospela druga pretresljiva vest, da je padel tudi drugi in edini sin. Štefan Podboj je bil rojen l. 1881. Bistro glavico so stariši poslali v šolo v Ljubljano, kjer je dovršil z odličnim uspehom gimnazijo. Na dunajskem vseučilišču je položil vse izpite za profesuro. Supliral je najprej na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, potem pa je prišel v Celovec, kjer je bil zdaj že peto leto c. kr. gim. profesor kot naslednik vrloznanega prof. dr. Jakoba Sketa. Med celovškimi rodoljubi je bil prof. Podboj zelo čislan, ker so v njem spoznali jeklen značaj in dobili delavnega, odličnega sotrudnika. V koledarju družbe sv. Mohorja l. 1911 je kaj zanimivo popisal življenje svojega strica, ki je nazadnje župnikoval v naših Toplicah, pokojnega duhovnega svetnika Janeza Podboja, kateri je sklenil svoje trudoljubivo življenje v kandijski bolnici in bil k večnemu počitku prepeljan v svoj rojstni kraj v Ribnico. Ko je družba sv. Mohorja sklenila izdati za ljudstvo Jurčičevega "Desetega brata", je prof. Podboju naročila prireditev za tisk. Ob izbruhu vojne moral je prof. Podboj učiteljsko stolico zamenjati z mečem. Bil je prideljen kot rezervni poročnik 67. pešpolku. Odrinil je na severno bojišče. Tam je ruska kroglja upihnila luč življenja tudi prof. Podboju. Med vojaškimi častmi je zemlja gališka sprejela njegove zemeljske ostanke. A tudi drugi sin Ivan je moral v vojno. Bil je vrl mladenič, ki je s svojim sijajnim vzgledom domače fante navduševal za izobraževalno delo. Ivan je služil kot topničar pri 25. polj. top. polku. Padel je pri Turzipeju v Galiciji. Zdaj so prežalostni stariši ostali sami.

Uboj. Iz lokviške občine poročajo: Dne 8. dec. so se trije lokviški fantje z nekim mladeničem iz Grabrovca že v neki metliški gostilni sporekli. Prišlo je do vedno večjega prepira. Ločili so jih, da bi ne prišlo do pretepa. Kozjekovega fanta iz Grabrovca so odposlali proti domu,istotako lokviške fante. Ali ti zadnji so jo po ovinkih zavili v Berčice in pri Kozjekovi zidanici pričakali fanta. Tu je prišlo do pretepa. Lokviški so s koli strašno pretepali Kozjeka, tako da je dobil smrtne poškodbe. Bilo je okrog 4. ure popoldne. Pobitega so prenesli domov na Grabrovec, kjer je okrog 10. ponoči umrl, ne da bi se zavedel. Ubijalci so se sami javili sodniji in zdaj čakajo žalostne usode.

Umetniška razstava je bila dne 13. dec. otvorjena v Ljubljani v Jakopičevem paviljonu. Na razstavi so zastopani naši prvi umetniki.

ŠTAJERSKO.

Štirje bratje v vojni. Ljudevit Polak iz Runeča pri Ormožu piše: Imam 4 bratje v vojni, in sicer: najsatarejši Anton, četovodja 87. pešpolka, sedaj ranjen in je doma na dopustu; Anton je tudi lastnik srebrne hrabrostno svetinje, bil je odlikovan na severnem bojišču. Drugi, praporščak ljubljanskega domobranskega pešpolka št. 27, leži sedaj težko ranjen v ormoški bolnišnici; bil je na severnem bojišču. Tretji, stražmojster dragonskega polka št. 5, oddelek strojnih pušk, je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno, nahaja se na RuskoPoljskem in je še zdrav. Četrti je podlovec (korporal) lovskega bataljona in je sedaj bolan doma. Bratje so se vsi skupaj snidli na bojišču.

Slov. ranjenec umrl. Martin Hribar iz Trbovelj, četovodja 7. lovskega polka, je bil na severu odlikovan za hrabrost s srebrno svetinjo II. razreda. Kakor se sedaj poroča, je umrl za ranami v bolnišnici v Debrecinu na Ogrskem.

Padli in ranjeni. Iz Dramelj. V vojni sta od nas padla Valentin Lavbič, poročnik, in Janez Spolenak, korporal. Ranjeni so: Anton Arzenšek, Štefan Kožuh, Fran in Martin Vodušek, Jurij in Anton Kopivšek; Antonu je medtem doma žena umrla. Ranjen je eden županov sin, Anton Zebič in Janez Brglez. Po štiri vojake je dala Župančeva in Guzejeva hiša, tri županova.

Žrtev vojne. Iz Jarenine poročajo: Prvi o katerem se za gotovo ve, je Avgust Lešer iz Poličke vasi. Na severnem bojišču ranjen, je umrl v Temešvaru na Ogrskem in bil 6. dec. pokopan. Bil je upanje svojih satrišev.

V ruskem ujetništvu Dobrovlje pri Nazarjih. Te dni je pisal mladenič-vojak Ivan Vratnik od 26. pešpolka, o katerem že ni bilo od 15. avgusta nobenega glasu. Nekateri vojaki so pravili, da so videli, kako mu je zdrobil šrapnel obe nogi, drugi zopet, da mu je granata odtrgala obe roki itd. Te dni je prišlo od njega pismo, v katerem piše, da je zdrav, a naslova ne more poslati. Iz pisma samega in iz poštnih pečatov je spoznati, da se nahaja v ruskem ujetništvu.

Pogrešan, a zopet najden. Cele tri mesece ni bilo nobenega glasu in vse je govorilo, da je gotovo mrtev Valentin Babšek, posestnik v Šikoljah pri Cirkovcah. Sedaj pa piše svoji ženi iz ruskega ujetništva: "Ljuba žena! Gotovo ne boš pričakovala pisma od mene, tvojega vsak dan pogrešanega soproga. Dne 26. avgusta so nas Rusi ujeli več Avstrijcev in sedaj smo daleč v Rusiji; 12 dni smo se vozili, 2 dni še po vodi in eno noč po vlaku. Slabo življenje imamo tukaj in najhujše je to, ker ne vemo, kako dolgo bomo še trpeli. Tolaži nas le, ker smo trije domači skupaj. Kedaj se zopet vidimo, boš ti mogoče bolj znala kakor jaz, ker tukaj ne vemo nič, kako je z vojno. Ko bo konec, tedaj nas smete čez nekaj tednov pričakovati. Sedaj vas pa vse skupaj lepo pozdravim, posebno pa tebe, ljuba žena in predragi otroci. Z Bogom in na veselo svidenje, če bo božja volja. Vaš oče."

Umrl je 6. dec. v Gradcu upokojeni poštni kontrolor Peter Vidmar. Rajni je bil rodom iz brežiškega okraja.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrla Marija Stegnar, rojena Kos, satra 64 let. Rajna je bila soproga bivšega idrijskega deželnega poslanca Srečka Stegnarja, sedaj vpokojenega učitelja na c. kr. mariborski možki kaznilnici. Rajnica je bila v mariborskih slovenskih krogih splošno priljubljena.—V Svečini je umrl Franc Wresner, veleposestnik na Plaču. — V Ljutomeru je umrl najstarejši ondotni meščan J. Jelanšek. — V Sevnici je umrla Ivana Krulej, soproga gostilničarja.

PRIMORSKO.

Težko ranjen na glavi je bil na severnem bojišču učitelj-voditelj v Podbelu pri Kobaridu in se sedaj zdravi v bolnišnici v Dobromilu v Galiciji.

Umrl je v bolnišnici v Kremsu Anton Fiegl, od 97. polka, doma iz Gorice. Ranjen jebil na severnem bojišču in je v bolnišnici v Kremsu podlegal svojim ranam.

Domači ranjeni po drugih bolnišnicah. Pipan Franc, 97. polk, iz Preserja pri Komnu, leži v mestu Steyer. Ravnotam leži ranjen Zorzut Anton, 97. polk, doma iz Vedrijana. V Humenem (Zemplinski komitat na Orskem) leži Franc Faganel iz Vrtojbe. V Celovcu leži ranjen Obersnu Karol, enoletni prostovoljec iz Divače. Na Dunaju ležita: Bertoša Jožef iz Pazina in Samec Valentin iz Loga pri Kanalu. V Budimpešti sta Franc Ipavec in Robert Cifer, oba iz Gorice. Zlobec Avgust, 27 polk, iz Sežane, leži v Inomostu. V Gorico je zadnje dni dospelo mnogo ranjenih in bolnih vojakov domačinov in iz drugih dežel.

Pogreb Antona Posege je pokazal, kako splošno priljubljenost je užival pokojni. Med drugimi so se udeležili pogreba tudi: okrajni glavar Rebek, sodni nadsvetnik Rutar, prvi državni pravdnik Jeglič,komisar za agrarne operacije dr. Baltič in več odvetnikov. Na Katariniijevem trgu so zapeli ubrano pevci Pevskega in glasbenega društva v Gorici nagrobnico.

Seja županov Goriško-Gradiščanske. Dne 9. dec. se je vršila v Gorici seja županov iz vse dežele, da se posvetujejo o aprovizaciji dežele. Sejo je vodil okrajni glavar, namestništveni svetnik Rebek, v debato so pa posegli med drugimi tudi deželni glavar dr. Faidutti, deželni knjigovodja Kavčič, deželna poslanca Kovač in Furlani ter mnogo drugih županov. Po dolgi, stvarni in zanimivi razpravi je bil soglasno sprejet predlog deželnega odbora, da garantirajo vse občine soglasno deželi za najetje posojila 400,000 kron, katera svota se vsa uporabi za nakup živil in ki se takoj po prodaji živil vrne. Ker je ta sklep nad vse umesten,se je pozvalo vse občinske zastope, da odobre v najkrajšem času ta sklep županov, da je tako preskrbljena vsa dežela s potrebnimi živili. Na seji se je dalje povdarjalo, da je treba vso aprovizačno delo centralizirati ,kar je tudi splošno obveljalo. Za posamezne sodne okraje se sestavijo posebni odbori, ki jih imenuje okrajni glavar v Gorici.

5000 K vojnega posojila je podpisalo županstvo Grahovo. Davčne občine Podbrdo, Obloke in Grahovo pa še posebej 100 K od letnih prebitkov.

Originalna kazen. — Njujorški "Bell. Journal" je priobčil nekoč to-le notico: "Štirje akademiki v Worousta, Wisconsin, so si privoščili enkrat tole šalo, da so nekemu farmerju (kmetu) izteknili vrata na dvorišču, jih odnesli in si ž njimi peč kurili. Stvar je prišla na dan in ti štirje navihanci so dobili na izbiro: ali hočejo biti izključeni ali pa se podvrči kazni, ki jim jo naložil odškodovani farmer sam. Izbrali so si poslednje. In razkačeni sodnik je diktiral tole kazen: hudodelci morajo sežagati in nacepiti štiri sežnje drv in tako pripravljena polena znositi v hišo neke uboge vdove v obližju. In da je bila kazen še bolj občutljiva, so morali cepiti drva na prostem med neprestanim produciranjem mestne godbe, ki jo je za to naročil in plačal neki imovit meščan. Na tem smešnem pozorišču se je ves čas kar trlo vse polno meščanstva, ki se je glasno smejalo in ploskalo tem štirim junaškim sekačem."

Pred sodnikom.

"Vi se hočete ločiti od moža, zakaj pa?" — Žena: "Rada bi se zopet dobro omožila!"

Slab zagovor.

Sodnik obtoženeu: "Čemu ste pisali sosedu B. tako sramotilno pismo? Kako se boste opravičili?"

Obtoženec: "Bilo je že v mraku, ko sem pisal, torej nisem mogel dobro videti kar sem pisal in sem že tudi vse pozabil kar sem pisal."

"NOVO LETO."

Novo leto že stopa mimo nas zelo hitrih korakov, — staro le to se pa zgublja v pozabljivost. —

Ko je dne 31. decembra 1914. kruti, sivi starček čas ob 12 uri po noči po hišah pometal raz Vaših sten vse, kar je bilo še znamenje za leto 1914, zato se še marsikje pogreša **lepega stenskega koledarja za tekoče leto 1915.** Prav posebno pa potrebujejo koledar društveni uradniki in tajniki v svojih pisarnah.

Da se to ložje nadomesti sem prihranil še nekaj koledarjev za l. 1915, katere Vam rad dopošljem brezplačno, ako mi pošljete 8c v znamkah za odpremo in poštnino. — Za dvorane, kjer zborujejo naša slovenska društva, razpošiljam te koledarje **zastonj,** samo da mi pošljete naslov.

Konečno iskreno pozdravljam vse brate in sestre K. S. K. J., kakor tudi druge čitatelje. Glasilu K. S. K. Jednote želim najboljši uspeh.

S poštovanjem,

A. GRDINA,
trgovec in pogrebnik,
6127 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

PRODA SE

Lepo urejen saloon z "licensom" a dvema velikima dvoranama z hišo vred. Gostilna se nahaja v Chicagu. Vzrok prodaje je, ker gre lastnik na farmo. Več se poizve pri

MARTIN LAURICH & CO.
1900 W. 22. Place, Chicago, Ill.

Opomba: Podpisani istotako prodajemo lote, nahajajoče se v središču tuk. slovenske naselbine, —hiše in farme v državi Wisconsin. (3x)

JOHN ZULICH
1165 Norwood Rd.
N. E. Cleveland, Ohio.

Prodaja hiše in zemljišča. Zavaruje hiše in trgovine proti ognju. Opravlja notarske posle. Jamči za svoje delo. **Tel.: Princeton 1298 R.**

JOSIP ZALAR
JAVNI NOTAR
1004 N. Chicago Ave., Joliet, Ill.
izdeluje vsakovrstne pravoveljavne listine in izvršuje vse v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene Države in staro domovino.
Chicago tel. 1048 N, W. 770.

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik"
3329 PENN AVENUE
v kateri točim vedno sveže
PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJAČE.
Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznanci vedno dobrodošli!
NA SVIDENJE!

Geo. Flajnik, lastnik
3329 Penna Ave. Pittsburg, Pa.

Priveski K. S. K. J.
(20. Century)
z napisom 1894—1914
z začetnimi črkami, kakor se kdo piše; izdelani v mali obliki in najbolj fino z zlatom prevlečeni. Cena komada $3.75.
Iste ima tudi ceneje po $1.75 in z znakom na obeh straneh po $2.00.
Dalje imam v zalogi tudi znake vseh slovenskih Jednot in Zvez. Cena ducatu $1.10; — in priveske po zgornjih cenah.
Pišite po cenik zlatarske obrti na:
M. Pogorelc
29 E. Madison St. Chicago, Illinois
Room 1112

POZOR SLOVENCI!

Pazite na ta prostor, kjer bode priobčen oglas o novo nameravani **Slovenski naselbini** v kraju ali državi, kjer se prideluje pridelke **trikrat na leto.** V tej novi naselbini bode dala družba naseljencem živino, da bodo lahko takoj začeli z obdelovanjem. Zgradila bode tudi na lastne stroške v tem kraju cerkev in šolo. Delajo se z eno besedo vse predpriprave za vstanovitev te velike nove slovenske naselbine. Natančne informacije daje:

Martin Laurich Co.
1900 W. 22. Pl. Chicago, Ill.

Frank Petkovšek
720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih **parobrodnih družb.** Pošilja **denarje v staro domovino** in opravlja **notarske posle.**

Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik
Physician-Surgeon
Vrhovni zdravnik K. S. K. J.
900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.
Urad zraven slov. cerkve.
Telefon N. W. 1012, all Chicago
telefona: Urad 1354 J.
Dom 2192 L.

Domača naravna ohiška vina kakor Delaware, Catawba, Iwes in Conkord prodaja
Josip Svete 1780-82 E. 28th Street, Lorain, Ohio.

Conkord rudeče vino:		Catawba belo vino:	
Sod, 6 gal.	$ 5.50	Sod, 6 gal.	$ 7.00
Sod, 10 gal.	8.00	Sod, 10 gal.	11.00
Sod, 25 gal.	16.50	Sod, 25 gal.	24.00
Sod, 50 gal.	30.00	Sod, 50 gal.	42.50

Delaware belo vino, sod, 10 galonov, $13.00. Sod 25 galonov $26.00. Sod 50 galonov, $50.00.
Pri vseh teh cenah je Vojni Davek že uračunan. Vina so popolnoma naravna, kar jamčim. Naročilu je pridejati denar ali Money Order.

3 pristne pijače, 2 zdravilne.

Pozor slovenski gostilničarji!

Tukaj se Vam nudi prilika, da si prihranite denar, ako kupujete od tvrdke A. HORWAT. To pa radi tega, ker jaz prodajam svoje blago lahko po ceni, ker ne plačujem dragih agentov ali "managerjev" in opravljam sam vse posle.

Moje tvrdka je prva in edina samostojna tvrdka, ki importira iz Kranjskega: **brinjevec, tropinovec in slivovko.** Pomnite, da so v resnici samo one pijače pristne, ki nosijo na steklenici napis: "IMPORTED". Tudi izdelujem iz kranjskih zelišč **Grenko Vino in Kranjski Grenčec** (Bitters), te vrste pijače so najbolj zdravilne, kolikor jih je bilo še kedaj na trgu. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT, 600 N. Chicago St., Joliet, Ill.

FRANK JURJOVEC

slovenska trgovina
1801 W. 22nd Street, Chicago, Illinois
(Vogal Wood St. in W. 22nd St.)
Telefon: Canal 1631
priporoča rojakom Slovencem svojo bogato zalogo raznovrstnega grocerijskega blaga, po zmernih cenah. Naročila razvažam odjemalcem na dom.
Dalje imam v zalogi pristno in garantirano
DOMAČE VINO
katerega sem sam napresal. Ker je kapljica naravna, je tudi zdravilna.
Pošiljam **denarje v staro domovino** s posredovanjem znane bančne tvrdke **Frank Sakser, New York.**
Izdelujem pooblastila in razne druge notarske listine. **SVOJI K SVOJIM!**

VELIKA ZALOGA VINA

belega in rudečega iz Euclid, Ohio grozdja, katero se smatra za najboljše v Združenih državah. Moje vino se sme rabiti pri daritvi sv. maše, ker je **naravno ali pristno vino.** Pošiljam ga na vse strani Amerike.Cena vinu je:

Rudeče sod .....**$28.00** **Belo sod**.....**$34.00**

in pri tem jaz plačam vojne davke. Za več pojasnila se obrnite na me:

LOUIS LACH, 1033 E. 62nd Street, N. E., Cleveland, Ohio.

ROJAKI IN ROJAKINJE! Pristopajte k najstarejši in največji slov. ameriški podporni organizaciji Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti.

Med valovi življenja.

Povest, spisal Dobravec.

II.

Anton pl. Videnski, sedaj umirovljeni kapitan in posestnik v Pločah, je tudi po rojstvu Pločan. Nadarjenost, mnogi zavetniki in sreča, kateri ni mogel pač ničesar očitati, spravili so ga izmed vaških otrok in mu pomagali do izobrazbe. Ni znal samo pomorskih vednostij, bavil se je poleg tega s slikarstvom in za zabavo tudi z modroslovjem. Zaradi temeljite strokovne učenosti in spretnosti na morju, kjer se je odlikoval v bitki pri Visu, bil je odlikovan in povzdignjen med plemenitaše.

O mirnem času je bival dalje v primorskem mestu R. Tovariši častniki so čislali odličnega pomorščaka. Med njimi je imel več iskrenih prijateljev, izmed katerih so sedaj mnogi že umirovljeni. Tudi on sam je primeroma še mlad prosil pokojnine. Postal je nekoliko neokreten, tako je utemeljeval prošnjo; v istini pa mu je že presedalo vojaško življenje.

V svoji rojstveni vasi je sezidal novo domovanje, nakupil nekaj posestva in se naselil. Oženjen je bil malo časa. Soproga mu je povila hčerko, potem pa takoj umrla. V bližnjih častniških rodbinah so celó govorili, da njegov zakon ni bil prav srečen. Odločni in brezobzirni pomorščak ni umel nežne in rahločutne soproge. Tudi žaloval ni za njo več, nego je bila tedaj šega. Prva leta so mu redile in gojile hčerko v hiši tuje ženske, pozneje jo je imel v odličnih vzgojevališčih — torej zopet pod ptujim nadzorstvom; slednjič jo je dal v znani vojaški penzijonat na Dunaj. Zato se ne smemo čuditi, če sta si oče in hči nekako ptuja in se v marsičem ne strinjata. Tega je kriva njena odgoja. Z očetom se poznata skoro samo po imenu.

Prve dni, ko je prišel ž njo v Ploče, odhodil je vse stare znance v Poljani in sosednjih krajih; saj je imel povsodi po nekaj sošolcev in mladostnih prijateljev. Med temi je bil tudi stari Mlakar, ravnatelj v predilnici. Pri njem se je najprej oglasil, prišedši v Poljano, potem je obiskal še druge veljake.

Nekaj tednov pozneje je bil pl. Videnski sploh znana oseba v bližnji okolici. Vsem je ugajal z uglajenim vedenjem. Kolikor znancev, toliko prijateljev si je pridobil, ker je bil že davno popustil ono nevšečno brezobzirnost, ko ni šlo za njegova "načela." Včasih je bil v družbi celó ljubezniv, da so se ga prav veselili med seboj. Jaromil se je že pripravljal, da ga o priliki s svojo spretnostjo pretiplje, kako mu je kaj bije žila "za krotki naš rod, za mili naš dom,"— kakor je rekal navadno. Mlakar, ki ga je poznal najbolje — saj je bil že večkrat pri njem v Pločah, in Videnski pri Mlakarjevih v Poljani — obžaloval je takoj, da je tako zelo izobraženi mož narodno neodločen. Balant je še dostavil, da so taki radi vsi oni, ki imajo mnogo denarja. "Der Slovene ist nur ein armer Wicht." "Slovenec je uboga smet," dejal je prepričevalno; "ko pa nekoliko obogati in si ogleda malo po svetu, postane mu ime Slovenec nevšečno. Prepričan je, da ne velja nič, dokler je Slovenec; če ga pa oblizne nemštvo ali sploh ptujstvo, tedaj se mu zdi, kakor da je že plemenitaš, višja stvar."

"Tako je, tako!" pritegnili so mu vsi.

Nekega dné je pa Tratnik šel prav nalašč k Mlakarju in ga vprašal, kdo in odkodi je ona gospica, ki biva pri Videnski Luciji v Pločah. Kolikor je vedel, povedal mu je rad in smejal se mu je, zakaj se tako zanima za neznano ptujko. Mnogo pa sam ni vedel o nji, saj človek tako nerad pozveduje rodbinske razmere.

Gospodična Vída, tako so nazivali ptujko, bila je Lucijina šolska tovarišica. Ker je bila jedno leto mlajša nego ona, ostala je tudi jedno leto dalje v penzijonatu. Njen oče, pl. Videnskega tovariš, sobojevnik in prijatelj, izdihnil je dušo isti dan in trenutek, ko je pogreznil slavni Tegethoff "Italijanskega kralja" v morje. Umirajoči kapitan mu je v zadnjih izdihljajih izročil hčerko. Ko bi ne bil izpolnil poslednje želje človeku, ki nas sedaj-le zapusti za vselej!

Vida je bila zavarovana pri nekem zavodu za par tisočakov, a kaj bodo ti za celo življenje? Prvi teden svojih prostih dnij je preživela pri sorodnikih v slovenskih Brdih, kjer je bil njen oče doma, potem je slušala prijazno vabilo prijateljice Lucije in prišla k nji v Ploče.

V tem času so spravile poljanskeoženjene in samske ženske na dan novico, da se misli ženiti poštar Balant. Posebnih napak mu ni mogla očitati nobena, le na tem so se izpodtikale nekatere, da je rjav; druge pa tega niso za napako štele. Prav na tihem so si šepetale na uho, da si je izbral Panarjevo Olgo "s konca." Zahajal je včasih zvečer v gostilno nasproti njenemu domu, in ljudje so že sklepali — zakon. Koliko prenaglih sklepov je na svetu!

Že dvakrat je pogledal sneg v dolino, toda ostati ni moral. Mirni, tihi dnevi in pa solnce so ga spravili prav lmalu in do cela. Vinogradnik dela okoli trte, lovec zalezuje divjačino, gospoda trati čas, kakor more.

Pl. Videnski je hotel svojim prijateljem pokazati, kaj ima in kaj zna. Zato je povabil vse na predvečer Lucijinega godú v Ploče k lovski večerji. Tisti dan popoldne je bilo gorko, in Lucija je hodila s prijateljico Vido po vrtu. Mestoma je še cvetla kaka osamela vrtnica, vse drugo je bil pobral sneg in mraz. Le lovor, ta najtrdoživejši sin juga, ni se udal, zima do njega nima moči, ponosno stoji ob vrtni hladnici, živo zelen, kakor po letu.

"Lucija, povej mi no nekoliko, kakšni so nocojšnji gostje! Ti jih že poznaš, praviš, skoro vse. Meni bode ložje občevati ž njimi."

"Vida, ti si zmerom tako previdna; saj nismo v mestu. Ljudje na deželi v mnogih rečeh niso tako natančni, kakor mestne sitnobe; v mestu treba gledati na vsako besedo in na vsak gumbič pri obleki, tukaj pa se gibljemo prosteje. Toliko sem se že naučila v kratkem času. Pomisli, ko sem šla z očetom prvikrat k Mlakarjevim, ni me nikdo peljal v vsprejemno sobo, kar sama sem tavala z drugimi; pri Tratniku smo se spoznali v prodajalnici, potem so naju peljali v obednico. Županove hčere so bile silno v zadregi, ko so ugledale mene,, vedoč, da sem vzgojena v cesarski prestolnici, one pa niso bile v nobeni šoli, kakor sem zvedela pozneje. Odgojiteljica iz Švice si je ubijala glavo ž njimi celo vrsto let."

"Torej hočeš reči, da so tukaj sami kmetje?" vprašala Vida.

"O ne! Spoznala bodeš, da so tukaj i tu ljudje izobraženi, a manj slepivi nego v mestu."

"Kakšen je Filip Tratnik?" Opiši mi ga nekoliko," prosi Lucija.

"Ljuba Vida, ti hočeš pa vse vedeti. Počakaj večera! Če ti sedaj povem vse, dolgočasila se bo češ prav gotovo. Le potrpi! — Poglejva rajši, kakšno je po vrtu. Danes je tako lepo popoldne."

Okoli in okoli pohišja je obširen vrt; proti jutru se prostira gosto zasajen park, urejen kakor po mestih. Lične klopice vabijo šetalca, da sede, če tudi ni truden; pogosti kipi lepšajo goščavo, da ni jednoličen; kamenje, zloženo v piramide, po katerih se je porasel mah z raznovrstnimi drugimi zajedavci, priča o razumu in vkusu gospodarjevem. Tu se družita naravna in umetelna lepota, raznovrstnost in jednoličnost.

Deklici sta se ustavili za vilo na prijazni višavi, zrli na kresniški samostan in stari podrti grad poleg njega. Vas Kresnik — zgodovinarji trdé, da ima od nekodi celo mestne pravice — je oddaljena od Ploč dobrih dvajset minut. Z vzhodne strani je skoro ni videti, ker jo zakrivajo razvaline imenovanega gradú. Na pol podrti stolpi z ozkimi okni, skozi katere so nekdaj streljali na sovražnika majhne luknje iz podzemeljskih jam, kamor so grajščaki zapirali neposlušne, včasih tudi nedolžne tlačane, vzbujajo v človeku tako temne misli, kakor so temne one zidine, — priče o minljivosti in propadu človeške moči. Le spomin živi še med ljud tvom, neizbrisni spomin o dobrih, pa tudi o slabih grajščakih, gospodarjih kresniških. Oni so minili, a narod ni izginil . . .

"Glej no, Lucija. kako lep prizor! Kdaj ga nariševa? Pomisli: grad v sredini, od severa one le skrivljene topoli, na jugu samostanski vrt, v ozadju oni le vinorodni holmi! Ko ozeleni priroda, to bo krasno! Tvoj oče je res umen, da si je izbral za domovanje tako lepe kraje, sezidal, hišo tako ugodno".

Lucija pregleda predmete, katere ji je bila v naglici omenila Vida in reče:

"Ali ne vidiš, da pride na sliki prav v ospredje onale podrta hiša nad cesto? Če tudi je v naravi tako, na sliki se ne podaje: — Kako veliko poslopje je bilo pač nekdaj tam! Zakaj neki je propalo? Vida, meni so taki predmeti zanimivi, to so mi žive povesti, a za v sliko, kakor si mi jo opisala, povem ti, niso."

"Pa res!" popravi Vida. "Ta podrtina bi kazila soglasje. A, da ne zabim, Lucija, ti se baviš tudi s pripovedovalno umetnostjo, morda si celo pesnica, realistinja? Kdo bi si mislil?" draži jo prijateljica.

"To sicer ne, dasi so to temeljni zakoni umetnosti splošni," opravičuje se skoro ta, ko vidi, da ji hoče Vida nagajati. Tudi v šoli se jima je dostikrat tako godilo kakor danes. Lucija, že od nekdaj mirna in trezna, ni rada trpela — včasih tudi neumestnih — šal in dovtipov živahne in lahkomiselne Vide. Nemalokrat sta se sprli za to, kar pa nikakor ni kazilo prijateljstva. Solnce sije po dežju in nevihti mnogo lepše nego je sijalo poprej.

Že vnanjost obeh gospodičin nam kaže različna značaja: Lucija, plemenito vznesene postave, vitka kakor jelka, kostanjevotemnih las in ljubeznivih temnih očij, kjer bi videl vsak čas vso njeno dušo; Vida pa, kodrasta rmenolaska z živimi modrimi očmi je kazala v kljub svoji polti bolj nemirni južni značaj.

Približal se je večer.

V Ploče se je prvi pripeljal poljanski župan Letar, visok in osivel v svojem dostojanstvu. Videnski sam ga je peljal v bogato opravljeni salon in tam ostal ž njim toliko časa, da je prišla Lucija. Potem pridrdra kočija iz Kresnika. Iz nje stopita gospoda župnik in kapelan. Župnik je že postaran mož. Le nerad je sprejel vabilo, a ker je to prvikrat, mislil si je, bodi. Bil je one vrste gospod (ime — če povem ali ne), ki poznajo svet iz dolgoletne izkušnje v vseh temeljih društvenega življenja in živé po trdnih pravilih. Drugačen je kapelan, Ivan Krajec. On je živahen družabnik, dober pevec, rad posluša dober svet in tudi sam rad svetuje, če le more. Sošolci ga imajo za moža, ki ni zastonj gladil šolskih klopij. Beseda mu je krepka in pero ostro. Marsikdo se je že poskusil ž njim, a še vsak jo je odbrusil prazen. On zna teoretične nauke izvrstno — kot najboljši vrtnar cvetice — presajati na potrebna mesta. Ravnokar došli voz je pripeljal Tratnika, poslednja pa sta prišla oba Mlakarja, oče in sin.

Lična obednica je bila skoro zasedena.

Prvo napitnico je govoril župan Letar pretrgano in nekoliko jecljaje svojemu staremu prijatelju in novemu sosedu pl. Videnskemu. Vsakdo, ki je poznal župana, vedel je, da so mu napitnice strašna pokora; toda slučaj je vselej nanesel tako, da je moral napivati tu in tam, kot župan največkrat celo prvi. Z uglajeno besedo in pravo hrvaško zgovornostjo se je zahvalil hišni gospodar. Mogočen klic "živela" je pa donel po dvorani, ko je Ivan Mlakar mlajši napil Luciji, nocojšnji slavljenki. Trčila je ž njim in ga pogledala hvaležno. Seveda, dobro se ji je zdelo, a reči ni smela drugega, kakor nekaj besed. O Ivanu Mlakarju se tako rada pogovarja z Vido, o njem tako rada misli.

Zopet je napil Videnski sam, sedaj pa vsem navzočim gostom, osobito duhovnikoma. Župnik se mu je zahvalil kratko, toda iskreno; potem se je začela bolj zaupljiva prosta zabava.

(Dalje prihodnjič.)

SMEŠNICE.

Čudno.

Oče: "Moj Lojzek je še v cvetju mladosti, pa je že tako zrel!"

Namigljaj.

Žandar je peljal uklenjenega potepuha mimo neke gostilne v najhujši vročini.

— "Gospod štražmojster! Stopiva tule notri na kozarec pive, če ga prav jaz tudi za Vas plačam."

Nemogoče.

Župnik: "Ljubi moji, potrpite med seboj in odnehajte radi drug drugemu." — Kmetica: "O, saj jaz vselej rada odneham, on — on pa nikoli noče, in to me tako zgrabi, da tudi jaz nočem odnehati."

Preveliki štruklji.

Zdravnik kmetici: "Že zadnjič sem vam naročil, da morate dajati vašemu možu jedila skrajno zmerno. Sedaj pa zopet vidim kako se mož masti s tako debelimi štruklji."

Kmetica: "Oprosite, moj mo postaja tudi dan na dan vedno bolj kratkoviden."

Preveč hvale.

Najemnik posredovalnice za ženitve: "Ta dama ni sicer bogata je pa zato lepa vitka, pametna in pridna."

Kandidat: "O molčite o teh neprestanih neresničnih litanijah!"

Previdno.

Dijakinja: "Za vsak slučaj bom pa vendarle skušala pregovoriti svojega zaročenca naj me vzame še pred maturo."

Zmedenost.

"G. profesor, pečenke vendar ne boste jenli s prsti?" — "Ah, oprostite, sem mislil, da jem solato."

Zadovoljnost.

Tat, ki je ukral nikljasto uro je dobil samo 2 tedna zapora. Ko se mu je naznanilo kazen je rekel: "Prav zadovoljen sem s tem. Toliko je bila ura že vredna!"

Otroška naivnost.

Jelica: "Mama, čemu se drži naše krava danes tako kislo? Morda zato, ker še niste kislega mleka pomolzli.

Pred zdravnikom.

Zdravnik kandidatu za sprejem v društvo: "Ali je bil morda pri Vaši družini kedaj kak slučaj stekline?"

Kandidat: "Da — lansko leto je stekel pes, letos pa mačka. Oba je pa vzel konjederce."

Baharija.

Mlad pesnik: "Jaz sem se narodil ravno isti dan ko je pesnik Kette umrl."

— "Ja, ja. Nesreča nikdar ne počiva."

Pri telefonu.

Profesor: "Prosim vas, zvežite me s telefonom moje žene!"

Telefonistinja na centrali: "Katera številka?"

Profesor (zamišljen): "Ali mislite, da imam žene razvrščene po številkah kakor Turek?"

Vojaške vaje.

"No, Jozelj, kako pa je bilo pri vajah? Ali si imel dobro stanovanje?" — Jozelj: "To je bilo, da Bog pomagaj. Komaj sem prestopil vežni prag, so mi že naproti prišle podgane in miši vse objokane!"

Dobrotnik.

Pekovski mojster: "Kdo pa je onile gospod, katerega si tako spoštljivo pozdravil?"

Mesarski mojster: "Moj največji dobrotnik, upok. profesor latinščine."

— "Kako to misliš?"

—"Če bi me ne bil ta vrgel v III. gimnaziji, bi jaz ne imel danes 4 lastnih hiš; k večjem bi bil morda kak zadolžen uradnik?"

Prebrisan sluga.

Bogat zasebnik iz New Yorka se je mudil v nekem mestu države La. in se je nastanil v večjem hotelu. Predno se je podal k počitku, je naročil zamorskemu strežaju, da naj ga zanesljivo pokliče zjutraj ob 5 uri. Strežaj mu hladnokrvno zavrne: "Pozvonite mi na tale električni zvonček, pa Vas pridem poklicat."

GROCERIJA IN MESNICA
ZALOGA KUHINJSKEGA IN NAMIZNEGA ORODJA.
Na razpolago imam vedno najbolje vrste grocerijsko blago; raznovrstno sveže in suho meso, domače krvavice, suhe kranjske ter raznovrstne druge klobase po najnižjih cenah.
Kranjske suhe klobase domačega izdelka, čiste ter sveže, razpošiljam na vse kraje. Pišite po cene teh.
JOSEPH SITAR, 801-3-5 N. Chicago Str, Joliet, Ill.

Martin Nemanich
slovenska gostilna in restavracija
Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!
Zaloga in prodaja pristnega
domačega vina.
1900 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Marija Sluga
4042 W. 31st St. Chicago, Illinois
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam.

ČLANI
FEDERAL RESERVE BANKE
Ustanovljena leta 1857
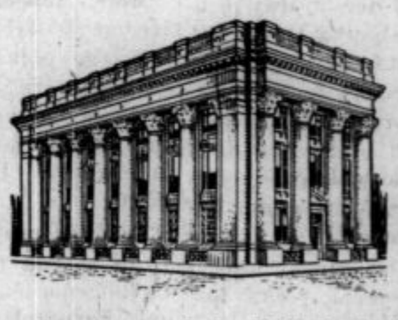
Nacijonalizovana leta 1864
Pod nadzorstvom vlade Zedinjenih držav
NALAGAJTE VAŠ DENAR
v najstarejšo, največjo in najbolj močno
BANKO V JOLIETU
ki daje
3% obresti 3%
i pripisuje polletno k glavnici
Mi pošiljamo denar v staro domovino po najnižjem dnevnem kurzu.
(Prva Nacijonalna Banka)
FIRST NATIONAL BANK
Skupno bančno premoženje ali vrednost znaša $5,000.000.00